

**Miljøgodkendelse
af svineproduktion
I/S Geddebækholm**

Lysgårdvej 1

8620 Kjellerup

**- efter § 12 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af
husdyrbrug***

Godkendelsesdato: 25. januar 2009

Datablad

Landbrugets beliggenhed	Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup
Matrikel nr. og ejerlav	1d Neder Hvam, Vium.
Cvr. nr. CHR-nr	1001268262 96 347
Ejer af ejendommen/ansøger Adresse Tlf Mobil E-mail	Lars Kristensen Geddebækvej 10, 8620 Kjellerup 8688 1837 2339 3943 Geddeholm@mail.tele.dk
Driftsansvarlig	I/S Geddebækholm v. Lars Kristensen
Konsulent	Carsten Buskov Asmildklostervej 11, 8800 Viborg. Tlf.nr. 8728 1836 E-mail: cab@lmo.dk
Godkendelsesbetegnelse	§ 12
Ansøgningens skema nr.	3283
Tilsynsmyndighed	Silkeborg Kommune Søvej 1-3 8600 Silkeborg Tlf. 89 70 10 00 Sags nr. 07 / 44935
Godkendelsens dato	25. januar 2009
Tilsyn	Kommunen har, som tilsynsmyndighed, ret til på et hvert tidspunkt at kontrollere om vilkårene i godkendelsen overholdes.
Næste revurdering af godkendelsen	år 2017

Indholdsfortegnelse

1. Indledning ...	5
2. Ikke teknisk resume ...	5
3. Afgørelse om miljøgodkendelse ...	6
4. Vilkår ...	8
4.1 Generelle forhold ...	8
4.2 Husdyrproduktion ...	8
4.3 Anlæggets beliggenhed, indretning og drift ...	8
4.4 Ventilation ...	9
4.5 Opbevaring af husdyrgødning ...	9
4.6 Foder ...	9
4.7 Vand og energi ...	9
4.8 Afledning af vand ...	10
4.9 Skadedyr ...	10
4.10 Olie og kemikalier ...	10
4.11 Affald ...	10
4.12 Støv ...	11
4.13 Støj ...	11
4.14 Transport ...	11
4.15 Udbringningsarealer ...	11
4.16 Uheld og risici ...	12
4.17 Ophør af dyrehold ...	12
5. Egenkontrol	12
6. Samlet miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen ...	13
7. Offentliggørelse ...	14
8. Klagevejledning ...	17
9. Miljøteknisk redegørelse og vurdering af anlægget inkl. BAT- redegørelse ...	20
9.1 Management ...	21
9.2 Anlæggets beliggenhed ...	21
9.3 Husdyrproduktion ...	23
9.4 Staldindretning ...	24
9.5 Gødningsproduktion og opbevaring af husdyrgødning ...	28
9.6 Foder ...	30
9.7 Forbrug af vand ...	32
9.8 Forbrug af energi ...	33
9.9 Ventilation ...	35
9.10 Rengøring	35
9.11 Afledning af vand ...	36

9.12 Olie og kemikalier ...	36
9.13 Fast affald ...	37
9.14 Skadedyr ...	38
9.15 Støv ...	39
9.16 Støj ...	39
9.17 Lys ...	40
9.18 Transport ...	40
9.19 Lugtgener fra anlæg ...	42
9.20 Ammoniakfordampning fra stald og lager ...	43
9.21 Anlæggets påvirkning af naturarealer ...	45
10. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering af arealerne inkl. BAT-redegørelse	49
10.1 Silkeborg kommunes grundlag for administration af husdyrloven ...	49
10.2 Arealernes beliggenhed ...	49
10.3 Harmonikrav og tildeling af husdyrgødning ...	50
10.4 Udbringning af husdyrgødning ...	50
10.5 Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.v. ...	51
10.6 Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer ...	52
10.7 Naturområder	52
10.7.1 Beskyttede naturtyper og Natura 2000 områder ...	52
10.7.2 Plante- og dyrearter på EF-habitatdirektivets Bilag IV ...	54
10.8 Overfladevand ...	55
10.8.1 Afstrømningsområder ...	55
10.8.2 Fosfor ...	55
10.8.3 Kvælstof ...	58
10.9 Grundvand ...	59
10.10 Arealer i anden kommune ...	61
11. Landskabelige og kulturhistoriske forhold ...	62
11.1 Landskabelige forhold ...	62
11.2 Kulturhistoriske forhold ...	63
12. Driftsforstyrrelser og uheld ...	64
13. Alternative muligheder ...	66
13.1 0-alternativ ...	66
14. Husdyrbrugets ophør ...	66

Bilag:

Bilag 1: Skabelon til beredskabsplan.

Bilag 2: Driftinstruks - Egenkontrol

Kortbilag 2: Situationsplan

Kortbilag 3: Oversigt over udbringningsarealer

Kortbilag 4: Oversigt over udbringningsarealer med særlige driftsvilkår

Kortbilag 5: Oversigt over naturarealer omkring ejendommen.

1. Indledning

Når et svinebrug ønskes udvidet til mere end 250 DE, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning vurderes i henhold til § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter Lov om miljø-godkendelse m.v. af husdyrbrug, der har indarbejdet EU's VVM-direktiv og IPPC-direktiv.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IPPC-direktivet.

2. Ikke teknisk resume

Silkeborg Kommune har modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse fra LandboMidtØst omhandlende følgende:

- udvidelse af svineproduktion fra 22.500 smågrise til 39.000 smågrise med en samtidig nedsættelse af slagtesvineproduktionen fra 2.400 slagtesvin til 1.900 slagtesvin, hvilket samlet set betyder en udvidelse af svineproduktionen fra 197,15 DE til 288,33 DE¹
- forlængelse af eksisterende smågrisestald med 43 m svarende til 1.476m²
- opførelse af overdækket gyllebeholder på 4.204 m³
- opførelse af kornsilo

Miljøgodkendelsen omfatter således ejendommen Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup, hvor arealerne drives i fællesskab med ejendommen Geddebækvej 10, 8620 Kjellerup. De to ejendomme vurderes som selvstændige ejendomme med hver deres produktionsanlæg, men med fælles drift af arealer.

Silkeborg Kommune skal i henhold til bl.a. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug vurdere om den ansøgte udvidelse kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

Det er vurderet, at udvidelsen kan gennemføres og derfor udarbejdes denne miljøgodkendelse som beskriver kommunens grundlag, vurderinger og de vilkår, som kommunen har stillet til udvidelsen og den fremtidige drift.

Eksisterende og fremtidige bygninger med besætning, anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er blevet vurderet i forhold til bl.a.:

- Ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg.
- Opbevaring og bortskaffelse af bl.a. affald og kemikalier.

¹ DE = dyreenhed. 1 DE er lig med 100 kg kvælstof.

- Forbrug af vand, energi og handelsgødning.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik.
- Landskabelige og kulturhistoriske forhold.

Eksisterende og fremtidige arealer til udspredning af husdyrgødning er blevet vurderet i forhold til bl.a.:

- Grundvand.
- Overfladevand.
- Naturområder.

Miljøgodkendelsen af Lysgårdvej 1 regulerer driften i 8 år, hvorefter den skal revurderes på baggrund af de erfaringer der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljø-påvirkningen.

3. Afgørelse om miljøgodkendelse

Silkeborg Kommune godkender hermed udvidelsen af husdyrholdet på bedriften Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup, matr. nr. 1d Neder Hvam, Vium.

Bedriften udvides med 91,18 DE svarende til maksimalt 288,33 DE efter udvidelsen.

Silkeborg Kommune vurderer, at der med de stillede vilkår og overholdelse af lovgivningen, kan foretages en udvidelse som ansøgt og som beskrevet i denne miljøgodkendelse, uden at det vil påføre omgivelserne væsentlig forurening.

Miljøgodkendelsen omfatter nuværende og ansøgte produktionsanlæg og besætning på ejendommen Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup samt udspretningsarealer hos andre gyllemodtagere. Oversigt over udspretningsarealer fremgår af Bilag 3.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningen modtaget d. 31. august 2007 og efterfølgende supplerende oplysninger modtaget i perioden fra den 8. oktober 2007 til godkendelsesdatoen – herunder de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Derudover er afgørelsen truffet på baggrund af kommunens registreringer og vurderinger.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 stk. 2 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og i henhold til Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ejeren er selv ansvarlig for at indhente øvrige fornødne godkendelser eller tilladelser, herunder byggetilladelse fra kommunen. Inden opførelse af stald, gyllebeholder og kornsilo skal det således sikres, at de fornødne byggetilladelser fra kommunen foreligger.

I øvrigt gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre

bestemmelser som f.eks. Museumslovens² bestemmelser vedrørende fund af fortidsminder i forbindelse med jordarbejde.

Inden der foretages ændringer af dyreholdet, driften eller udspretningsarealet, skal der indgives anmeldelse til kommunen. Kommunen tager herefter stilling til, om ændringen er godkendelsespligtig.

Den planlagte udvidelse skal være afsluttet inden 3 år regnet fra den dato, hvor miljøgodkendelsen er meddelt - jf. § 33 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. Perioden er forlænget med et år ifølge ønske fra ansøger, som ikke mener, at han kan nå op på fuld produktion i løbet af 2 år.

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende 3 år.

Miljøgodkendelsen har en gyldighed på 8 år, hvorefter den skal revurderes. Herefter revurderes miljøgodkendelsen hvert 10. år.

Formålet med at fastsætte konkrete vilkår for husdyrbrugets drift og indretning er, at sikre

- at husdyrbruget drives og indrettes i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og miljøredegørelsen
- at kravet om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdes
- at yderligere miljøkrav fastsat på grundlag af kommunalbestyrelsens vurdering af ansøgningsmaterialet overholdes
- at nedsætte risikoen for at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de til enhver tid generelle miljøregler overholdes herunder reglerne i den til enhver tid gældende Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. samt de nedenstående supplerende vilkår, som er opdelt under overskrifterne *Generelle forhold, Anlæg og Udbringningsarealer*.

² Lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006 af museumsloven.

4. Vilkår

4.1 Generelle forhold

- De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften, herunder beredskabsplan.

4.2 Husdyrproduktion

- Ejendommen har tilladelse til følgende årlige husdyrproduktion:

Dyreart	Kg interval	Antal
Smågrise	7 – 31 kg	39.000
Slagtesvin	31-104 kg	1.900

I alt 288,33 DE.

4.3 Anlæggets beliggenhed, indretning og drift

- Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af denne miljøgodkendelse, og med de ændringer der fremgår af godkendelsens vilkår.
- Der skal til stadighed tilstræbes og opretholdes en god staldhygiejne, så alle relevante overflader fremstår rene og tørre i videst muligt omfang. Ved rengøringen er det vigtigt, at der sker en iblødsætning f.eks. med højtryksrensere inden rengøring.
- Der skal mindst en gang om året foretages hoved rengøring af stalde og staldinventar med henblik på at højne den generelle stald-hygiejne. Ved rengøringen er det vigtigt, at der sker en iblødsætning inden rengøring med f.eks. højtryksrensere.
- Den nye smågrisestald skal indrettes med delvist spaltegulv i henhold til BAT (byggeblad 106.03-52).
- Ved renovering af eksisterende staldanlæg skal staldsystemet leve op til det, som der på det pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer. Staldene skal, i henhold til regler om dyrevelfærd, renoveres inden år 2015.
- Der skal etableres gyllekøling i den nye og den eksisterende smågrisestald. Projektet skal forinden indsendes til godkendelse ved kommunen. Gyllekøling skal være etableret inden 2 år fra godkendelsens dato.
- Anlægget til gyllekøling skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages.

- Der skal være en timetæller på varmepumpen. Varmepumpen skal køre mindst 66 timer om måneden. Timetælleren på varmepumpen skal aflæses mindst 1 gang om måneden og aflæsningerne skal kunne dokumenteres via Driftsinstruks, se bilag 2.
- Gyllen skal nedkøles mindst 5 grader celsius hele året rundt.
- **Driftsinstruks**
For at sikre at ovenstående vilkår indarbejdes i den daglige drift, er der udarbejdet en driftsinstruks jf. bilag 2, der viser hvordan vilkårene skal efterleves. Driftsinstruksen føres som en logbog, der samtidig er dokumentation for at vilkårene efterleves.

4.4 Ventilation

- Ventilationsanlæg skal renholdes, vedligeholdes og justeres efter behov mindst én gang årligt. Dokumentation herfor skal kunne fremvises ved tilsyn.

4.5 Opbevaring af husdyrgødning

- Ved gyllebeholderne skal der etableres et befæstet areal med afløb til gyllebeholder for eventuel opsamling af spildt gylle. Projektet skal forinden indsendes til godkendelse ved kommunen. Et befæstet areal skal senest være etableret inden 1 år fra godkendelsens dato.

4.6 Foder

- Til slagtesvinene må der max. tildeles 2,8 FE/kg tilvækst og 157 g råprotein/kg. Som dokumentation herfor skal der ved tilsyn kunne fremvises foderplaner.

4.7 Vand og energi

- Vandforbruget skal registreres mindst 1 gang årligt, og der skal iværksættes foranstaltninger med henblik på minimering af vandforbruget. Registreringerne skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.
- Energiforbruget skal registreres, og der skal iværksættes foranstaltninger med henblik på minimering af energiforbruget. Registreringerne skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.
- Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller – konsulent mindst hvert 4. år, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder

resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.

- Hele ejendommen, incl. den kommende tilbygning, skal gennemgås af en energikonsulent inden byggeriet påbegyndes.

4.8 Afledning af vand

- Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, samt transportvogn og sprøjte skal foregå på støbt tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.

4.9 Skadedyr

- Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

4.10 Olie og kemikalier

- Opbevaring af fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

4.11 Affald

- Affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens regulativer
- Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket beholder. Døde slagtesvin kan opbevares under kadaverkappe eller lignende. Opbevaring af døde dyr skal være placeret på et egnet sted, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.
- Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af kommunens affaldsregulativ.
- Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer
- Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

4.12 Støv

- Driften ikke må medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.
- Såfremt der modtages klager over støvgener, vil Kommunen lave en mere konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå støvgener.

4.13 Støj

- Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil Kommunen indhente dokumentation for, at støjkravene i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om '[Ekstern støj fra virksomheder](#)' overholdes.

4.14 Transport

- Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles
- Transport af flydende husdyrgødning med en transportvej på mere end ca. 4 km fra gylletanken skal foregå med lastbil

4.15 Udbringningsarealer

- På mark nr. 59 og 60 skal gyllen ved udbringning nedfældes
- På mark nr. 59 skal der friholdes en dyrkningsfri bræmme på 25 meter til nærliggende vandhul
- På mark nr. 60 skal der friholdes en dyrkningsfri bræmme på 25 meter til nærliggende vandhul.
- Bedriftens fosforoverskud må ikke overstige 1,7 kg P pr. ha. pr. år beregnet efter Bilag til vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor fra de sidste 5 år f. eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber. Fosforoverskuddet beregnes ud fra det aktuelle standard-sædskifter og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning.
- Fosfortallene, der ligger til grund for ansøgningen, må maksimalt være 5 år gamle og være baseret på et repræsentativt udsnit af de ejede og forpagtede udbringnings-arealer.

4.16 Uheld og risici

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb m.m.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø, se bilag 1.

Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest den 31. december 2008.

4.17 Ophør af dyrehold

- Ved ophør af dyreholdet skal stalde, gyllekanaler, kornsilo og kornlager tømmes og rengøres. Endvidere skal gyllebeholdere fjernes, når de ikke længere anvendes til jordbrugs-mæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

5. Egenkontrol

Det kan ikke undgås, at der sker uheld på et landbrug med, dyr, store maskiner og skiftende medarbejdere.

Kommunen vurderer, at virksomhedens engagement i management er dækkende.

Der henvises desuden til vilkår, hvor der er sat krav om udarbejdelse af en beredskabsplan som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for husdyrbrugets omgivne miljø. Beredskabsplanen skal senest foreligge, den 1. april 2009.

De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften, herunder beredskabsplanen.

6. Samlet miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljø-påvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget svineproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre svinebrugs udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i svineproduktionen på andre bedrifter
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
 - o nabobeboelser
 - o Natura 2000-områder³ og natur i øvrigt
 - o overfladevand
 - o nitratfølsomme indvindingsområder
 - o landskabelige værdier og værdifulde kulturmiljøer

Silkeborg Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at Kommunens administrationsgrundlag samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* overholdes.

³ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

7. Offentliggørelse

Forudgående offentliggørelse af § 12-ansøgning

Ansøgningen blev offentliggjort ved annoncering i Ekstra Posten den 9. april 2008. Offentliggørelsen gav ikke nogen henvendelser og dermed ikke anledning til særlige foranstaltninger

Partshøring

Udkastet til afgørelse om miljøgodkendelse blev sendt i 6 ugers høring den 1. november 2008 hos alle, der er parter i sagen – herunder naboer og modtagere af husdyrgødning - samt hos dem, der i øvrigt har ønsket det, på baggrund af den indledende offentliggørelse af ansøgningen.

I denne partshøring har Silkeborg kommune modtaget 2 indsigelser.

Thomas Johansen, Hornskovvej 15 indsigelse retter sig mod lugtgener og ammoniak fordampningen fra staldbygningerne. Thomas Johansen har øst for Lysgårdvej 1 et areal som for 20 år siden er udlagt til juletræer og pyntegrønt. Træerne er følsomme overfor ammoniak emission og derfor rettes indsigelsen mod, at ammoniak emissionen fra staldanlæggene øges.

Thomas Johansen er desuden plaget af lugtgener, når vinden er i den rigtige retning.

Wisti Wistisen, Hornskovvej 21 Indsigelse retter sig mod de samme problemer med lugt og ammoniak fordampningen fra staldbygningerne

Silkeborg kommune har sendt indsigelserne videre til ansøgeren og hans konsulent. Efter at have læst og vurderet indsigelserne skriver konsulenten følgende for at imødekomme naboerne.

Ammoniakemission

Hidtidigt projekt:

Ansøgningen indeholder flere tiltag til begrænsning af ammoniakfordampningen fra svineproduktionen på Lysgårdvej 1. For det første er der såvel i eksisterende som ansøgte toklimastald til smågrise valgt delvist spaltegulv, som ifølge officielle normtal har 37 % lavere ammoniakfordampning end fuldspaltegulv.

For det andet er der indregnet gyllekøling i projektet for så vidt angår udvidelsen. Der installeres en elektrisk varmepumpe, som dels køler gyllen i kanalerne under staldgulvet, dels opvarmer de områder, hvor smågrisene hviler. Køling af gyllen reducerer fordampningen af ammoniak med ca. 25-30 % afhængig af, hvor meget der køles. I det hidtidige projekt er der foretaget et forsigtigt skøn over effekten af gyllekøling, idet der kun er indregnet en driftstid på 3000 timer årligt og en 25 % ammoniakreduktion i driftstiden.

Begrundelsen for det forsigtige skøn har været, at ansøger har ønsket at udsætte de endelige beregninger, indtil gyllekølingsanlægget skal leveres og indkøres.

For det tredje er der indregnet teltoverdækning af såvel eksisterende gyllebeholder (er allerede etableret i 2006) som af den nye gyllebeholder. Ifølge de officielle normtal halveres ammoniakfordampningen ved teltoverdækning af gyllebeholdere.

Teltoverdækning vil desuden mindske risikoen for lugtgener fra lageret.

Fuldspaltegulv: 16 % ammoniakfordampning.
Delvist spaltegulv: 10 % ammoniakfordampning.
Uden teltoverdækning: 2 % ammoniakfordampning.
Med teltoverdækning: 1 % ammoniakfordampning.

Som følge af disse tiltag overholder ansøgningen det generelle ammoniakreduktionskrav, som har været en del af alle miljøgodkendelser siden 1.1.2007. Dette krav vil bidrage til, at baggrundsmængden af ammoniak vil falde generelt i Danmark. For Lysgårdvej 1 er den samlede ammoniakemission fra anlægget (stald og lager) i den nuværende drift er opgjort til 3.681 kg ammoniak-kvælstof pr. år, og meremissionen ved udvidelsen er opgjort til 825 kg ammoniakkvælstof.

Tilpasset projekt

Ansøger konstaterer nu, at naboerne på Hornskovvej 15 og 21 er bekymrede for en meremission af ammoniak ved udvidelsen, herunder især en evt. effekt på juletræs- og pyntegrøntkulturer.

Ansøger har på baggrund heraf undersøgt muligheden for at reducere meremissionen mest muligt. Man har kontaktet firmaet, der skal levere anlægget til gyllekøling, og firmaet har beregnet, at der vil være tilstrækkeligt opvarmningsbehov hele året til, at anlægget kan sikre gyllekøling hele året. Man har i beregningerne taget udgangspunkt i, at ammoniakemissionen reduceres med 30 %.

Ansøger har yderligere undersøgt mulighederne for at etablere gyllekøling i den eksisterende smågrisestald. Det er vanskeligere at etablere gyllekøling i eksisterende stalde end ved nybyggeri, men som følge af naboernes bemærkninger har ansøger alligevel besluttet at tilpasse projektet således, at der etableres gyllekøling i den eksisterende stald.

Anlægget vil også her blive dimensioneret til helårlig drift og 30 % reduktion af ammoniakfordampningen. Det skal præciseres, at indtastning af 8760 driftstimer i IT-ansøgningen ikke betyder, at varmepumpen kører uafbrudt hele året, men at gyllen køles hele året.

De nye forudsætninger for ammoniakberegningen viser, at den årlige meremission af ammoniak hermed reduceres fra 825 kg til 181 kg ammoniak-kvælstof. Indregnes også effekten af den teltoverdækning, der frivilligt blev etableret over den eksisterende gyllebeholder i 2006, er meremissionen reduceret til 13 kg N årligt.

På baggrund af ovenstående projektilpasning mener vi at have imødekommet naboerne fuldt ud mht. deres bekymring over udvidelsens effekt på deres juletræs- og pyntegrøntkulturer.

Kommunens vurdering:

Det er kommunens vurdering, at der med ovenstående tiltag, hvor meremissionen er reduceret til 13 kg N / år er lavet tilstrækkelige tiltag således at der ikke sker en øget belastning af juletræsproduktionen i området.

Det vil sige, at selv om dyreholdet øges fra 197,15 DE til 288,33 DE⁴ (udvidelse på 46 %) er ammoniak emissionen øget fra 3023 kg N / år til 3036 kg N / år. (udvidelse på 0,4 %)

⁴ DE = dyreenhed. 1 DE er lig med 100 kg kvælstof.

Silkeborg kommune mener derfor ikke, at der er behov for yderligere tiltag til reduktion af ammoniak emissionen.

Lugtmission

Der indgår en lugtberegning efter lovmæssigt bestemte principper i ansøgningen om miljøgodkendelse for Lysgårdvej 1. Lugtberegningen foretages på baggrund af en ny og skærpet lugtberegningsmodel, som blev taget i brug den 1. januar 2007.

Beregningen viser som anført i udkast til miljøgodkendelse afsnit 9.19, at lugtgeneafstanden er 162 m til enkeltbolig, 344 m til samlet bebyggelse og 511 m til byzone. De aktuelle afstande er henholdsvis ca. 300 m (Hornskovvej 23), 1100 m (Lysgård) og >1000 m (Neder Hvam), Der er således en meget stor margin til de beregnede geneafstande.

Hornskovvej 15 og Hornskovvej 21 har en afstand på henholdsvis ca. 750 m og ca. 400 m til anlægget, altså er begge ejendomme meget langt fra geneafstanden til enkeltbolig. For øvrigt er begge ejendomme noteret som landbrugsejendomme, jf. www.ois.dk. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler indgår ikke i lugtberegningen, jf. bilag 5 til *Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Kommunens vurdering:

Miljøstyrelsen har fastsat nogle tålegrænser – også kaldet genekriterier - for hvor meget det må lugte ved nærmeste nabobeboelse. Hvis disse genekriterier er overholdt skal der være særlige årsager tilstede, hvis kommunen skal stille yderligere krav til lugtreduktion.

I følge bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug beregnes der en nødvendig geneafstand ud fra både den nye lugtvejledning (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug), og efter FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Der er i begge vejledninger fastlagt emissionsfaktorer for forskellige dyregrupper, en spredningsmodel og genekriterier svarende til forskellige områders lugtfølsomhed. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Beregningen af geneafstanden skal i følge den nye lugtvejledning tage udgangspunkt i følgende genekriterier: I nedenstående tabel er angivet genekriterier for lugt ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, herunder stalde o. lign., angivet som 99 % fraktil med en midlingstid på 1 time.

Kategori	Vejledende geneniveau
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	5 OUE /m ³
Samlet bebyggelse i landzone ifølge definitionen fastsat i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning og ensilage eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	7 OUE /m ³
Etablering, udvidelse eller ændring ved enkeltboliger	15 OUE /m ³

Som det fremgår af ovenstående er der fastlagt et geneniveau, som i dette tilfælde er overholdt, med en forholdsvis stor margen.

Silkeborg kommune mener derfor ikke at der er mulighed for at pålægge Lysgårdvej 1 yderligere tiltag til begrænsning af lugtgenerne.

Offentliggørelse

Den endelige afgørelse bekendtgøres ved annoncering i Ekstraposten onsdag den 4. februar 2009.

Samtidig med offentliggørelsen er godkendelse sendt til de organisationer og personer som er nævnt i denne godkendelse.

8. Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* klages over Kommunens afgørelse. Klagefristen udløber 4 uger efter offentliggørelsen.

Klageberettigede omfatter ansøger, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Eventuel klage skal være skriftlig og stiles til Miljøklagenævnet, men skal indsendes til Silkeborg Kommune, Søvej 1, 8600 Silkeborg, som sender klagen videre med sagens øvrige oplysninger. Klagen skal være forvaltningen i hænde senest den 4. marts 2009. Såfremt godkendelsen bliver påklaget, vil det straks blive meddelt ansøgeren.

En klage over godkendelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet. Dette betyder, at godkendelsen kan tages i brug fra godkendelsens dato, men det sker på eget ansvar, da klageinstansen eventuelt kan ændre eller ophæve godkendelsen.

Ifølge § 90 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Med venlig hilsen

Morten Horsfeldt Jespersen
Afdelingsleder

Peter Fabrin
Ingeniør

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag er sendt til:

Ansøger:

I/S Geddebækholm, Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup

Konsulent:

Carsten Buskov, Asmildklostervej 11, 8800 Viborg, E-mail: cab@lmo.dk

Orientering om udarbejdelse af udkast til afgørelse er sendt til:

Modtagere af husdyrgødning

Arne Duch, Søren Kannesvej 20, 8620 Kjellerup

Asta Gudrun Jensen, Rydhaugen 12, 8620 Kjellerup

Vattrup Lundgård I/S, Vattrupvej 17 8620 Kjellerup

Hans Balling, Rydhaugen 2, 8620 Kjellerup

Svend Nielsen, Kongemosevej 4, 8620 Kjellerup

Svend Erik Madsen, Søren Kannesvej 19, 8620 Kjellerup

Anne Johanne Nielsen, Gl. Hærkrovej 43, 8620 Kjellerup

Lene Nørskov Jørgensen, Aalborgvej 73, 8620 Kjellerup

Ejer af nabobeboelse inden for 300 meter:

Wisti Wistisen, Hornskovvej 21, 8620 Kjellerup

Part ved ansøgning om dispensation fra afstandskrav:

Thomas Kristian Nørskov Johansen, Hornskovvej 15, 8620 Kjellerup.

Kopi af endelig afgørelse med bilag er sendt til:

Ansøger:

I/S Geddebækholm, Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup

Konsulent:

Carsten Buskov, Asmildklostervej 11, 8800 Viborg, E-mail: cab@lmo.dk

Kopi af afgørelsen uden bilag er sendt til:

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø - via e-mail:	dn@dn.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund,	jkt@sportsfiskerforbundet.dk
Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 Kbh. SV – via e-mail	soehoejlandet@friluftstraadet.dk
Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – via e-mail	info@ecocouncil.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V - via e-mail:	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forenings Lokalkomité – via e-mail	silkeborg@dof.dk
Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg – via e-mail	midt@sst.dk
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg – via e-mail	post@aar.mim.dk
Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia - via e-mail	mail@dkfisk.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Formand: Niels Barslund – via e-mail	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1 sal, 1651 Kbh. V - via e-mail:	ae@aeraadet.dk
Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 Kbh. K - via e-mail	fbr@fbr.dk

9. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering af anlægget incl. BAT- redegørelse

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle gener fra stalde og husdyrgødningsopbevaringsanlæg mm.

Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

Der foreligger en række BAT-byggeblade, om begrænsning af forurening fra godkendelsespligtige husdyrbrug under danske produktionsforhold. BAT-byggebladene giver anvisninger på tekniske løsninger, der kan vurderes til at være blandt de bedste tilgængelige tekniske løsninger til begrænsning af forurening.

Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i BAT-byggeblade betyder, at

- der er foretaget en vurdering af teknikkens virkning på miljøet, og at teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold,
- teknikken er afprøvet – herhjemme eller i udlandet - i en skala, der gør den relevant for dansk husdyrproduktion,

For § 12 husdyrbrugene skal redegørelsen som minimum indeholde følgende punkter indenfor BAT:

- Management:
Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
Foder
Staldindretning
Forbrug af vand og energi
Opbevaring af husdyrgødning
Udbringning af husdyrgødning

I dette afsnit bliver ejendommens anlæg beskrevet og vurderet og der foretages en vurdering af ovenstående punkter med hensyn til anvendelsen af BAT. Vurdering af anvendelse af BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning er dog medtaget i afsnittet "BAT- redegørelse og miljøteknisk beskrivelse og vurdering af arealer".

9.1 Management

Ansøgers oplysninger:

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder.

På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

- Der er en tæt dialog med de ansatte om driften af ejendommen, bl.a. med henblik på, at alle har fokus på forbedret miljøpræstation på ejendommen.
- Der udarbejdes mark- og gødningsplan, gødningsregnskab, foderplaner m.v.
- Der udtages jordprøver i markerne til analysering for næringsstoffer som fosfor.
- Årsregnskabet indeholder opgørelser over vand- og energiforbrug. På baggrund heraf kan forbrug, spild mv. følges løbende.
- Der vil blive udarbejdet beredskabsplan for ejendommen i forbindelse med udvidelsen.
- Der gennemføres regelmæssige eftersyn og rengøringer af bygninger og udstyr med henblik på at sikre optimal funktion af anlægget.
- I samråd med rådgivere vurderes muligheder for forbedringer i management jævnligt.

Kommunens vurdering:

Af ansøgningen fremgår, at der er taget forholdsregler indenfor management i forbindelse med driften.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor management ved anvendelse af de beskrevne journaler, driftinstruks (bilag2) og planer samt ved overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

9.2 Anlæggets beliggenhed

Ejendommen Lysgårdvej 1 er beliggende i landzone og ca. 1,1 km nordvest for Lysgård By, som er nærmeste samlede bebyggelse.

Afstanden fra det nærmeste staldhjørne til nærmeste nabo, Hornskovvej 23, er ca. 320 meter i østlig retning. Den næste nabo ligger ca. 380 meter nordvest for husdyrbruget.

Afstanden fra nærmeste gyllebeholder til nærmeste nabo er ca. 270 meter.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav, som er angivet i tabel 9.2.1.

Tabel 9.2.1 Generelle afstandskrav - jf. §§ 6 og 8 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* - samt aktuelle afstande fra udvidelse af husdyrproduktionsanlæg på Lysgårdvej 1.

	Generelle afstandskrav meter	Aktuel afstand tilbygning til stald meter	Aktuel afstand til ny gyllebeholder meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25 m	55 m	110 m
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	> 50 m	> 50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	> 15 m	> 15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	69 m	120 m
Levnedsmiddelvirkosomhed	25 m	>25 m	>25
Beboelse på samme ejendom	15 m	80 m	140 m
Naboskel	30 m	220 m	20 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50 m	>1000 m	>1000 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50 m	>1000 m	>1000 m
Nabobeboelse	50 m	320 m	270 m

Dispensation for afstandskrav til naboskel

Den ansøgte gyllebeholder overholder ikke de generelle afstandskrav, idet afstanden til naboskel til matr. nr.35 c Vium By, Vium, tilhørende ejendommen Hornskovvej 15, er på ca. 20 meter. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse søges der således om dispensation fra afstandskravet på 30 meter i henhold til §9 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug lov nr. 1572 af 20/12 2006. Ansøgningen begrundes med, at den planlagte placering af gyllebeholderen i nær tilknytning til den eksisterende beholder og i samme afstand fra den private vej som den eksisterende beholder er den mest hensigtsmæssige placering. I denne vurdering indgår såvel landskabelige forhold som naboafstande og driftsmæssige aspekter.

Inden Silkeborg kommune har truffet afgørelse, har sagen været sendt i partshøring hos ejeren af Hornskovvej 15, 8620 Kjellerup. Efter høringsperioden er der ikke fremkommet bemærkninger til sagen.

Der meddeles dispensation fra afstandskravet i henhold til § 9 stk. 3 i Lov om Miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, idet Silkeborg kommune vurderer, at denne placering både landskabeligt set og driftsmæssigt set er den mest hensigtsmæssige også set i forhold til placeringen af den eksisterende gyllebeholder.

Der opføres en kornsilo i en højde af ca. 15 meter. Kornsiloen placeres i umiddelbar nærhed af eksisterende silo.

For at tilgodese de landskabelige forhold ville der normalt være stillet krav om at kornsiloen skal opføres i ikke-reflekterende materialer. Men da der allerede står en kornsilo i blanke stålplader vil det rent landskabeligt se mærkeligt ud, hvis den nye kornsilo opføres i en anden farve. Der meddeles derfor dispensation til etablering af en kornsilo med samme udformning, materialer og farver som den eksisterende kornsilo.

Den nye stald, gyllebeholder og kornsilo opføres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygningsanlæg, og tilbygningen til den eksisterende stald opføres i samme materialer og samme højde som den eksisterende staldbygning. Silkeborg kommune vurderer samlet set, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra tilbygningen til stalden og opførelse af ny gyllebeholder er begrænsede, når de til enhver tid gældende miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

9.3 Husdyrproduktion

Ansøgers oplysninger.

Husdyrholdets sammensætning er fordelt på staldtype, samt husdyrbrugets årlige produktion ved den nuværende drift og efter gennemførelse af det ansøgte projekt fremgår af følgende tabel 9.3.1:

Tabel 9.3.1 Husdyrholdets sammensætning og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift

Husdyrtype	Vægtinterval	Nudrift	Ansøgt
		Antal	Antal
Smågrise	7 – 31 kg	22.500	39.000
Slagtesvin	31-104 kg	2400	1.900

I/S Geddebækholm, Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup ansøger således om at udvide svineproduktionen fra 22.500 smågrise til 39.000 smågrise med en samtidig nedsættelse af slagtesvineproduktionen fra 2.400 slagtesvin til 1.900 slagtesvin, hvilket samlet set betyder en udvidelse af svineproduktionen fra 197,15 DE til 288,33 DE.

Kommunens vurdering

Af miljøgodkendelsens vilkår, fremgår at der tillades en svineproduktion svarende til ansøgt produktion jf. ovenstående tabel, og miljøvurderingen er foretaget ud fra en besætning på 288,33 DE.

9.4 Stald indretning

Ansøgers oplysninger

Det samlede anlæg efter gennemførelse af det ansøgte projekt vil bestå af følgende bygninger, opbevaringsanlæg og befæstede arealer jævnfør tabel 9.4.1.

Tabel 9.4.1 Oversigt over driftsbygninger på Lysgårdvej 1.

Bygningsbeskrivelse og fremtidig anvendelse	Grundplan nudrift (m ²)	Grundplan ansøgt (m ²)	Bygningshøjde ansøgt (m)	Taghældning ansøgt	Bygnings-materialer og farver
1. Ny toklimastald (smågrise)	0	1480 m ²	9 m	20°	Tilbygningen opføres i samme stil som den eksisterende toklimastald. Ydervægge består af sandwichelementer, frilagt rød lysit. Tagplader består af grå eternitplader. Vinduer består af grå plast. Døre er gråmalede trækarmdøre. Gavlbælgning består af ståltrapezplader.
2. Toklimastald (smågrise)	1190 m ²	1190 m ²	9 m	20°	Som ovenfor.
3. Foderlade m.v.	340 m ²	340 m ²	9 m	20°	
4. Slagtesvinestald(ungsvin)	270 m ²	270 m ²	5,5 m	20 °	
5. Slagtesvinestald	280 m ²	280 m ²	5,5 m	20	
6. Lade	570 m ²	570 m ²			
I alt	2560 m²	4130 m²			

Herudover opføres der en ny kornsilo med en højde på ca. 15 m. Siloen placeres ved siden af eksisterende kornsilo.

Fodret opbevares i lade og i kornsilo.

Gyllen fra staldene pumpes til opbevaring i gyllebeholderne inden udspredning i marken.

Anlæggenes placering fremgår af Kortbilag 2.

Det planlagte staldbyggeri på husdyrbruget skal anvendes til klimastald til smågrisene og indrettes i overensstemmelse med bestemmelserne i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og*

dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. og i den generelle byggelovgivning i øvrigt.

Ud over BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne fodertilpasninger, kommer systemet som nævnt ovenfor til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

NB. Byggebladene er ikke opdaterede, hvorfor de pt. på Landscentrets hjemmeside fremstår med grøn baggrund.

Den eksisterende og den ansøgte smågrisestald på ejendommen er begge toklimastalde med delvist spaltegulv, hvilket er BAT (byggeblad 106.03-52). Der vil endvidere blive etableret gyllekøling i den eksisterende og den ansøgte stald med henblik på drift, som sikrer en god energiøkonomi, idet den producerede varme vil blive anvendt til staldopvarmning og varmt brugsvand.

Smågrisestalden er endvidere indrettet med overbrusning.

Den mindre slagtesvineproduktion på ejendommen foregår i ældre stalde, hvor det på nuværende tidspunkt ikke er aktuelt at ændre på andelen af spaltegulv eller etablere køling og skraber. Disse ændringer ville kræve en total renovering af staldene og dermed være uproportionale. Når det er nødvendigt med en renovering, vil der blive taget højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere, at det vurderes at være uproportionalt. Desuden må det vurderes, at der ikke umiddelbart er problemer med ammoniak-depositionen i området – af den pågældende ansøgning fremgår følgende: *”Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste naturområde. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage beregning på den højeste emission. Højeste deposition i naturområdet: 0,00 KgN/Ha”*

Supplerende oplysninger

Såvel den eksisterende som den ansøgte smågrisestald på ejendommen er toklimastalde med delvist spaltegulv, hvilket er BAT (byggeblad 106.03-52) Ligeledes vil der blive etableret gyllekøling i den ansøgte tilbygning til smågrisestalden. Endelig er der teltoverdækning på såvel nuværende som ansøgt gyllebeholder.

Kommunen anmoder nu om en begrundelse for, hvorfor gylleforsuring og luftvasker, som begge er BAT-kandidater i slagtesvinestalde, er fravalgt i det aktuelle projekt. Slagtesvinene produceres i to mindre stalde, som ikke planlægges ændret i denne omgang. Den ansøgte produktion af slagtesvin svarer til ca. 56 DE og udgør altså mindre end 20 % af den samlede ansøgte produktion på ejendommen. Den samlede meromkostning pr. produceret slagtesvin er på BAT kandidat-byggebladene opgjort til henholdsvis ca. 18 og 21 kr., vel at mærke ved en produktion på 250 DE. Selv for en produktion på 250 DE er disse meromkostninger så høje, at der i mange tilfælde ikke ville være økonomisk råderum til dem. Ved den aktuelt ansøgte produktion vil disse udgifter være af en helt anden og større udgave, og de vil være totalt ude af proportioner, både hvad angår produktionsøkonomi og miljøgevinst.

Slagtesvinestaldene på ejendommen skal – ud fra nugældende regler om dyrevelfærd (lov nr. 1904, 2000) - renoveres inden medio 2015 grundet ændrede krav om dyrevelfærd. Til den tid vil der blive taget højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til den tid er BAT for staldsystemer.

Kommunens vurdering:

Indenfor staldsystemer for smågrise og slagtesvin foreligger følgende BAT-byggeblade:

- To-klimastald med delvist spaltegulv(106.03-52)(smågrise)
- Delvis spaltegulv(106.04-52) (slagtesvin)
- Delvis spaltegulv med skraber og køling af kanalbund(106.04-53)(slagtesvin)
- Luftvasker med syre, rensning af 60 % afgangsluft(106.04-58)(slagtesvin)

Af reglerne for BAT fremgår endvidere, at såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedste tilgængelige staldteknologier skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret således, at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige staldsystem, hvilket er beskrevet i de supplerende oplysninger.

Smågrisestalde:

Den eksisterende og den ansøgte smågrisestald på ejendommen er begge toklimastalde med delvist spaltegulv (BAT- byggeblad 106.03-52). En to-klimastald består af fast gulv i

lejearealet og spaltegulv i gødearealet. Over grisenes lejeareal er der en overdækning. Jævnfør det pågældende byggeblad vil ammoniakfordampningen blive reduceret med ca. 30 % ved anvendelse af dette staldsystem sammenholdt med en stald med drænet gulv med gyllekumme under hele overfladen. Endvidere kan temperaturen sænkes med 4-6 grader, hvilket resulterer i et mindre energiforbrug.

Den nye og den eksisterende smågrisestald vil blive etableret med gyllekøling. Køling af gyllen sker ved nedstøbning af slanger i bunden af gyllekanalen. Slangerne forbindes med en varmepumpe, hvilket også gør det muligt at udnytte varmen og varmt brugsvand. Ved etablering af gyllekøling i stalde med delvist spaltegulv kan der forventes en reduktion af ammoniak-fordampningen med ca. 40 % sammenholdt med traditionelle gyllekanaler. I forhold til den konkrete sag forventes der en reduktion af ammoniakfordampningen på ca. 30 %.

I følge beregninger fra KH Nordtherm, som leverer gyllekølingsanlægget, skal anlægget kører mindst 783 timer om året for at der opnås 5 graders nedkøling af gyllen, hvilket medfører en reduktion af ammoniakfordampningen på ca. 30 %. For at sikre, at gyllen også køles om sommeren, hvor varmebehovet ikke er så stort er der sat krav om, at der skal etableres en timetæller på den varmepumpe som køler gyllen. Timetælleren skal køre mindst 66 timer hver måned. Det sikrer at det årlige krav på mindst 783 timers driftstid fordeles over hele året.

Smågrisestalden er endvidere indrettet med overbrusning. Overbrusning af gødearealet i svinestalde medvirker til at kontrollere dyrenes gødeadfærd, således at "svineri" i stierne begrænses mest muligt. Overbrusning kan derfor reducere emission af lugt og ammoniak.

Slagtesvinestald:

Slagtesvineproduktion foregår i ældre stalde, som ikke renoveres i forbindelse med udvidelsen, hvorfor indførelse af BAT vil kræve en total renovering af stalde. En sådan investering vurderes at være uproportionalt set i forhold til den forholdsvis lille slagtesvinsproduktion (1.900 slagtesvin/år), der forefindes på ejendommen. Af det ansøgte fremgår desuden, at der ved renovering af slagtesvinestalden vil der blive taget højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Af andre mulige BAT-tiltag vedr. staldindretning er luftvasker med syre, rensning af 60 % afgangsluft for slagtesvin(BAT byggeblad 106.04-58). Luftrensning med syre er baseret på en kemisk renseproces, hvor ca. 60 % af ventilationsluften ledes forbi et filter med lameller, der konstant overrisles med en svovlsyreopløsning. På denne måde opsamles ammoniak og støv samt en del lugtstoffer fra luften. I slagtesvinestalde kan der med etablering af luftvasker med syre forventes en ammoniakreduktion på ca. 50 % sammenholdt med traditionelt staldsystem. Jævnfør BAT byggebladet er staldindretning med luftvasker forbundet med meromkostninger set i forhold til referencesystemet(Drænet gulv med gyllekumme under hele overfladen), og systemet er endvidere kun afprøvet ved slagtesvin.

Set i forhold til meromkostningerne og set i forhold til den mindre slagtesvineproduktion i ældre stalde på ejendommen skønnes det, at etablering af luftvasker med syre ikke er økonomisk rentabelt.

Anlæggene opfylder betingelserne med hensyn til materialevalg, tæthed og styrke, og der er anvendt BAT i forbindelse med opførelse af den nye stald. Alt i alt sikrer den påtænkte anvendelse af BAT en reduktion af ammoniakfordampningen og en god energiøkonomi, idet den producerede varme vil blive anvendt til staldopvarmning.

For at sikre gennemførelse af BAT er der stillet følgende vilkår:

- Der skal etableres gyllekøling i ny smågrisestald. Projektet skal forinden indsendes til godkendelse ved kommunen. Gyllekøling skal senest være etableret inden 1 år fra godkendelses dato
- Der skal til stadighed tilstræbes og opretholdes en god staldhygiejne, så alle relevante overflader fremstår rene og tørre i videst muligt omfang. Ved rengøringen er det vigtigt, at der sker en iblødsætning f.eks. med højtryksrensere inden rengøring
- Anlægget til gyllekøling skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages
- Der skal være en timetæller på varmepumpen. Varmepumpen skal køre mindst 66 timer om måneden. Timetælleren på varmepumpen skal aflæses mindst 1 gang om måneden og aflæsningerne skal kunne dokumenteres via egenkontrolskemaet, se bilag 2.
- Gyllen skal nedkøles mindst 5 grader celsius hele året rundt.
- Den nye smågrisestald skal indrettes med delvist spaltegulv i henhold til BAT (byggeblad 106.03-52)
- Ved reovering af eksisterende staldanlæg skal staldsystemet leve op til det, som der på det pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer. Staldene skal, i henhold til regler om dyrevelfærd, reoveres inden år 2015.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor staldindretning ved de beskrevne tiltag samt ved overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

9.5 Gødningsproduktion og opbevaring af husdyrgødning

Ansøgers oplysninger:

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg og de enkelte anlægs kapacitet og tilførsel af husdyrgødning fremgår af nedenstående tabel 9.5.1, og husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene er opgjort i tabel 9.5.2.

Tabel 9.5.1 Oversigt over opbevaringsanlæg

Anlæg	Bygge-år	m ³	Overdækning
Gyllebeholder	Ansøgt beholder	4204 m ³	Teltdug
Gyllebeholder	2004	3345 m ³	Teltdug
Fortank		80 m ³	Låg
I alt		7.629 m³	

Tabel 9.5.2 Tilførsel til opbevaringsanlæg og opbevaringskapacitet.

Tilførsel	m ³ /år	Opbevaringskapacitet (mdr.)
Gylle	6.174	
Rengøringsvand	450	
Korrektion for overdækning	-620	
Samlet tilført mængde	6.004	
Samlet lagerplads	7.629	Ca. 15 mdr.

Opbevaringsanlæggenes placering fremgår af Kortbilag 2.

De generelle minimumsregler for oplagring af husdyrgødning sikrer BAT på dette område. Som eksempel kan nævnes krav til opbevaringskapacitet og krav til overdækning/flydelag. Det skal fremhæves, at såvel den eksisterende som den ansøgte gyllebeholder på ejendommen har teltoverdækning.

BAT vedrørende lagring af svinegylle i en beton- eller stålbeholder omfatter desuden alle følgende punkter:

- en stabil beholder der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år
- dobbelte ventiler bruges til alle ventiludgange fra lageret
- gyllen røres kun lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.

De generelle danske krav, som bl.a. håndhæves gennem krav om regelmæssig kontrol af beholderne, sikrer en høj grad af BAT.

Kommunens vurdering:

BAT vedrørende lagring af svinegylle i en beton- eller stålbeholder omfatter følgende punkter:

- en stabil beholder der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år
- dobbelte ventiler bruges til alle ventiludgange fra lageret
- gyllen røres kun lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken

Den ansøgte gyllebeholder opføres i overensstemmelse med bestemmelserne i *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* og i den generelle byggelovgivning i øvrigt. Gyllebeholderen opfylder betingelserne med hensyn til materialevalg, tæthed og styrke

For gylletankene i øvrigt gælder, at der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Med hensyn til oplagring af husdyrgødning sikrer de generelle minimumsregler at husdyrgødningen opbevares miljømæssigt forsvarligt. Som eksempel kan nævnes krav til opbevaringskapacitet, krav til føring af logbog over flydelaget, krav om kontrol af gyllebeholdere hvert 10. år samt krav til overdækning/flydelag. Det skal fremhæves, at såvel den eksisterende som den ansøgte gyllebeholder på ejendommen har teltoverdækning.

Ifølge *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den opgivne ca. 15 måneders opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig.

For at hindre risiko for udledning af gylle i forbindelse med påfyldning af gyllevogn m.v. stilles følgende vilkår:

- Ved gyllebeholder skal der etableres et befæstet areal med afløb til gyllebeholder for eventuel opsamling af spildt gylle. Projektet skal forinden indsendes til godkendelse ved kommunen. Et befæstet areal skal senest være etableret inden 1 år fra godkendelsens dato

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor opbevaring af husdyrgødning ved de beskrevne tiltag samt ved overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

9.6 Foder

Ansøgers oplysninger:

Der anvendes en mængde på 20.000 hkg foderkorn, som opbevares i gastæt silo og amerikanersilo(indendørs plansilo), og andet foder svarende til 300 hkg, som opbevares i indendørs silo.

Forbruget af foder planlægges og kontrolleres løbende med henblik på at optimere fodringen og dermed minimere foderforbruget. I samråd med rådgivere vurderes muligheder for forbedringer i fodringen jævnlige.

Der udarbejdes løbende foderplaner efter de nyeste normer og viden på området. Der er særlig opmærksomhed på fosforindholdet i foderet som bliver minimeret ved at anvende

hjemmeblandet foder med brug af fytase, som er med til at øge dyrenes udnyttelse af fosfor fra foderet.

Der anvendes hjemmeblandet foder med brug af fytase. Fytase er et enzym, som er med til at øge dyrenes udnyttelse af fosfor fra foderet. Herved øges fodereffektiviteten og mængden af udskilt fosfor i fæces pr. DE nedsættes. Dette er med til at forbedre bedriftens fosforbalance. Ved at anvende hjemmeblandet foder optimeres brugen af fytase. Ved traditionelt færdigkøbt tørfoder vil en del af fytasen (omkring 15-20 %) blive ødelagt i forbindelse med varmebehandlingen.

Vi har genberegnet foderoptimeringerne for de aktuelt anvendte fodermidler på ejendommene og har med henblik på maksimal fosforreduktion måttet forudsætte 1500 FYT (Ronozyme-P fytase) svarende til 200 % standarddosis til alle dyregrupper. Resultatet af denne beregning er følgende:

Søer, farestalde: 4,27 g P/FE

Søer, løbe- og drægtighedsstalde: 4,22 g P/FE

Smågrise: 5,10 g P/FE

Slagtesvin: 4,08 g P/FE

Disse ændrede værdier for g P/FE er derefter indtastet i IT-systemet under ansøgt drift (begge ansøgninger). Det medfører, at det gennemsnitlige fosforoverskud pr. ha reduceres fra 5,8 kg P/ha til 1,7 kg P/ha. Vi ser frem til, at dette niveau må kunne sidestilles med balance – jf. kommunens bemærkninger om, at der ikke indgår lavbundsarealer af betydning, og kun en mindre del af arealerne ligger tæt på vandløb.

Kommunens vurdering:

Af EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ fra juli 2003 er det under foderteknologier angivet, at fytasetilsætning og fasefodring er bedst tilgængelig teknik.

Fytase:

Der anvendes hjemmeblandet foder med brug af fytase, som øger dyrenes udnyttelse af fosfor i foderet. Fosfor er et livsnødvendigt næringsstof for svin. For at minimere fosforudskillelsen fra svin tilsættes enzymet fytase for at fytatbundet fosfor bliver tilgængeligt for svinene og hermed reduceres udledningen af fosfor via gødning til miljøet.

For at reducere fosforoverskuddet på udbringningsarealerne har vi bedt ansøger om at optimere foderet. Ansøger har genberegnet foderoptimeringerne for de anvendte fodermidler på ejendommene og har med henblik på maksimal fosforreduktion måttet forudsætte 1500 FYT (Ronozyme-P fytase) svarende til 200 % standarddosis til alle dyregrupper. Resultatet af denne beregning er følgende:

Søer, farestalde: 4,27 g P/FE

Søer, løbe- og drægtighedsstalde: 4,22 g P/FE

Smågrise: 5,10 g P/FE

Slagtesvin: 4,08 g P/FE

Disse ændrede værdier for g P/FE er derefter indtastet i IT-systemet under ansøgt drift (begge ansøgninger). Det medfører, at det gennemsnitlige fosforoverskud pr. ha reduceres fra 5,8 kg P/ha til 1,7 kg P/ha. Vi ser frem til, at dette niveau må kunne sidestilles med balance – jf. kommunens bemærkninger om, at der ikke indgår lavbundsarealer af betydning, og kun en mindre del af arealerne ligger tæt på vandløb

BAT, fasefodring:

Grisene fodres i 4 faser fra fravæning til slagtning; 5 - 10 kg, 10 – 15 kg, 15 – 30 kg og 30 – 100 kg. Avlsdyrene fodres i 3 faser, drægtighedsblanding, diegivningsblanding og en polte(opdræt)blanding. Altså praktiseres fasefodring!

Foderkorrektio:

Endvidere er der foretaget foderkorrektio for slagtesvin for at minimere ammoniak-emissionen fra anlægget.

For at reducere miljøpåvirkninger fra fodringen er der stillet følgende vilkår:

- Til slagtesvinene må der max. tildeles 2,8 FE/kg tilvækst og 157 g råprotein/kg. Som dokumentation herfor skal der ved tilsyn kunne fremvises foderplan.
- Ved anvendelse af Fytase kan fosfor reduceres til følgende:
Søer, farestalde: 4,27 g P/FE
Søer, løbe- og drægtighedsstalde: 4,22 g P/FE
Smågrise: 5,10 g P/FE
Slagtesvin: 4,08 g P/FE
- Der skal anvendes fasefodring som beskrevet i BAT-redegørelsen

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor foder ved de beskrevne tiltag samt ved overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

9.7 Forbrug af vand

Ansøgers oplysninger:

Ejendommen har egen boring. Vandforbruget fremgår af nedenstående tabel 9.7.1.

Tabel 9.7.1 Husdyrbrugets forbrug af vand i staldanlæg i nudrift og ansøgt drift

	Nudrift	Ansøgt
Årligt forbrug af drikkevand	4.750 m ³	8.550 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde og maskiner.	250 m ³	450 m ³
I alt	5.000 m ³	9.000 m ³

Der er etableret vandkopper/krybber i staldene med henblik på minimering af drikkevandsspild. Vandspild kan forekomme ved dårlig justering eller ved brud på anlægget. Der er til stadighed fokus på at undgå vandspild. Mht. staldrengøring er der til stadighed fokus på at søge den rette balance mellem rengøringsstandard og vandforbrug.

Det årlige forbrug af drikkevand for ansøgt drift på Lysgårdvej 1 er anslået til 8550 m³. Desuden vil der være et forbrug af vand til rengøring i staldene og til rengøring af maskiner, her er det årlige forbrug anslået til 450 m³. Normforbruget for den ansøgte produktion (ekskl. forbrug til rengøring af maskiner) er 7000 m³ +/- 25 % - opgørelsen er foretaget med udgangspunkt i DJF-rapport nr. 36. Husdyrbrug, Danmarks JordbrugsForskning, 2001. Det anslåede forbrug ligger stort set inden for rammerne af normforbruget.

Kommunens vurdering:

Ved at sammenholde vandforbruget med normtal kan det konstateres, at ejendommens forbrug af vand til drikkevandsformål ligger i den højere ende af skalaen, hvorfor der må være grundlag for at reducere vandforbruget på ejendommen.

For at kunne minimere vandforbruget er det nødvendigt at vide, hvor vandet bruges, og om der er variationer i vandforbruget hen over året. For at kunne følge vandforbruget kan der opsættes en bimåler ind til hvert enkelt staldafsnit, således at vandforbruget i hver enkelt stald kan registreres.

For til stadighed at fokusere på vandforbruget er der stillet følgende vilkår:

- Vandforbruget skal registreres mindst 1 gang årligt, og der skal iværksættes foranstaltninger med henblik på minimering af vandforbruget. Registreringerne skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen
- Der skal opsættes en hovedvandmåler således at vandforbruget kan registreres.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor forbrug af vand ved de beskrevne tiltag samt ved overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

9.8 Forbrug af energi

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med det mekaniske ventilationsanlæg er installeret frekvensmotorer i ventilationsanlægget på smågrisestalden, hvilket sikrer et lavt energiforbrug.

Energiforbruget søges i øvrigt begrænset ved god styring af anvendelsen af den mekaniske ventilation samt ved vedligeholdelse og renholdelse af ventilatorer og andre strømforbrugere.

Der anvendes lavenergibelysning i staldene (lysstofrør og lavenergipærer). Der anvendes vågelys døgnet rundt – der vil dog være ekstra belysning på de tidspunkter, hvor der arbejdes i stalden. Lamperne rengøres jævnligt.

Smågrisestalden er indrettet som toklimastald. I en toklimastald er der forholdsvis lav gennemsnitstemperatur. Grisene sikres tilstrækkelig varme i mindre områder med overdækning. Lav gennemsnitstemperatur medfører reduceret fordampning af ammoniak og reduceret energiforbrug til opvarmning.

Energiforbruget til korntørring, som udgør 60 kWh pr. ton, spares ved opbevaring af 200 tons korn i gastæt silo. Øvrig kornbeholdning opbevares i amerikanersilo(indendørs plansilo). Korntørring foretages så vidt muligt mellem kl. 9.00 og 19.00, hvor der forbruges mindst energi grundet lavere fugtighed.

Der sker genanvendelse af varme mellem staldene.

Stuehuset opvarmes med træpillefyr.

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Det årlige forbrug af energi for den ansøgte drift på Lysgårdvej 1 er anslået til 185.000 kwh Til gengæld forventes det, der ikke længere er behov for fyringsolie til opvarmning i staldene på grund af gyllekøling, hvor overskudsvarmen genanvendes i smågrisealdene.

Kommunens vurdering:

Husdyrbrugets energiforbrug ved den nuværende drift og efter gennemførelse af det ansøgte projekt fremgår af nedenstående tabel 9.8.1.

Tabel 9.8.1 Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift

Ressource	Nudrift	Ansøgt	Ændring (%)
Årligt elforbrug	108.000 KWh	185.000 KWh	ca. 71 %
Årligt forbrug af fyringsolie	22.800 L	0 L	- 100 %
Årligt forbrug af dieselolie	0 L (maskiner og olie er på Geddebækvej 10)	0 L (maskiner og olie er på Geddebækvej 10)	0

Elektricitet anvendes til ventilationsanlæg, gyllepumpning, gyllekøling samt belysning. Bedriftens årlige elforbrug forventes at blive forøget med ca. 71 % og forbruget af fyringsolie forventes at ophøre, da smågrise staldene fremover kan opvarmes med overskudsvarmen fra gyllekøling, som vil blive etableret i både den eksisterende og den nye staldbygning.

Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers egen interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Silkeborg Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt.

Det kan anbefales at lade en energikonsulent gennemgå virksomheden. Energiforskeren udarbejder en rapport over hvilke foranstaltninger der kan gennemføres for at spare energi og beregner tilbagebetalingstiden på hver enkelt investering.

For til stadighed at fokusere på energiforbruget er der stillet følgende vilkår:

- Energiforbruget skal registreres, og der skal iværksættes foranstaltninger med henblik på minimering af energiforbruget. Registreringerne skal kunne fremvises ved tilsyn på ejendommen.
- Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller –konsulent mindst hvert 4. år, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor forbrug af energi ved de beskrevne tiltag samt ved overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

9.9 Ventilation

Ansøgers oplysninger

Det fremgår af nedenstående tabel 9.9.1, at de mekaniske ventilationsanlæg indrettes som undertrykventilation og diffus ventilation med flere afkast i tag.

Tabel 9.9.1 Oversigt over ejendommens ventilationsanlæg

Staldafsnit	Type	Ventiler indsugning	Ventiler udsugning
Slagtesvinestald	Undertryk	Vægventiler	3 afkast i tag
Ungsvin	Undertryk	Vægventiler	6 afkast i tag
Toklimastald	Diffus	Diffus	16 afkast i tag
Toklimastald, ny	Diffus	Diffus	20 afkast i tag

Der er installeret frekvensmotorer i ventilationsanlægget på smågrisestalden, hvilket sikrer et lavt energiforbrug. Energiforbruget søges i øvrigt begrænset ved god styring af anvendelse af ventilationsanlægget samt ved vedligeholdelse og renholdelse af ventilatorer.

Kommunens vurdering:

Den mekaniske ventilation kræver et vist energiforbrug. Ansøger er opmærksom på mulighederne for begrænsning af dette energiforbrug.

Da afstande til naboerne er relativ stor, vurderes at ventilationsanlægget ikke vil give anledning til gener for de omkringboende.

For at sikre vedligeholdelse og renholdelse af ventilationsanlægget er der stillet følgende vilkår:

- Ventilationsanlæg skal renholdes, vedligeholdes og justeres efter behov én gang årligt. Dokumentation herfor skal kunne fremvises ved tilsyn.

9.10 Rengøring

Ansøgers oplysninger

Toklimastald, smågrise:

Der gøres rent efter hvert hold grise, dvs. hver 8. uge. Det sidste døgn før vask af stierne er der automatisk iblødsætning. Der er installeret iblødsætningsdyser, som fugter stien i 2 min. efterfulgt af 15. min pause osv.

Slagtesvinestalde:

Rengøring foretages efter behov, minimum 1 gang årligt. Der foretages iblødsætning med højtryksrensere før egentlig rengøring

Kommunens vurdering:

Den reelle ammoniakfordampning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakfordampningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene.

Det forventes, at ejendommen holder staldanlæg rene.

For at sikre tilstrækkelig rengøring er der stillet følgende vilkår:

- Der skal til stadighed tilstræbes og opretholdes en god staldhygiejne, så alle relevante overflader fremstår rene og tørre i videst muligt omfang. Ved rengøringen er det vigtigt, at der sker en iblødsætning f.eks. med højtryksrensere inden rengøring.
- Der skal mindst en gang om året foretages hoved rengøring af stalde og staldinventar med henblik på at højne den generelle stald-hygiejne. Ved rengøringen er det vigtigt, at der sker en iblødsætning inden rengøring med f.eks. højtryksrensere.

9.11 Afledning af vand

Ansøgers oplysninger

Vand fra rengøring af stalde ledes til gyllebeholder. Den nuværende mængde rengøringsvand øges fra 250 m³ til 450 m³ efter udvidelsen.

Overfladevandet ledes ud på jordoverflade.

Kommunens vurdering:

Det er i henhold til gældende lovgivning, at vande fra rengøring af stalden ledes til gyllebeholder. Efter tilledning af rengøringsvand til gyllebeholder vil opbevaringskapaciteten være opfyldt.

For at forhindre miljømæssige gener ved afledning af spildevand stilles følgende vilkår:

- Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, samt transportvogn og sprøjte skal foregå på støbt tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.

9.12 Olie og kemikalier

Ansøgers oplysninger:

Af ansøgningen fremgår, at der forventes følgende mængder olie og – kemikalieaffald, som angivet i tabel 9.12.1

Tabel 9.12.1 Olie- og kemikalieaffald

	Mængde nudrift	Mængde ansøgt	Opbevarelse	Bortskaffelse
Olie	Opbevares og håndteres på Geddebækvej 10.			
Kemikalier/ Pesticider	Opbevares og håndteres på Geddebækvej 10.			
Medicinaffald	Stort set intet medicinaffald	Stort set intet medicinaffald	Aflåst rum/skab	Evt. medicinrester indleveres til kommunens modtageordning for farligt affald.

Opbevaring og håndtering af pesticider sker med udgangspunkt fra Geddebækvej 10.

Ved fyrrum i laden er der en 3.000 l beholder fra 2004 til fyringsolie. Der opbevares ingen dieselolie.

Bortset fra almindelige rengøringsmidler uden særlige krav til opbevaring, opbevares der er ingen kemikalier.

Kommunens vurdering

Opbevaring og håndtering af pesticider sker fra ejendommen Geddebækvej 10. For opbevaring og håndtering af olie- og kemikalieaffald henvises til miljøgodkendelsen for Geddebækvej 10, 8620 Kjellerup.

For at sikre miljømæssig forsvarlig håndtering af opbevaring af olie stilles følgende vilkår:

- Opbevaring af fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

9.13 Fast affald

Ansøgers oplysninger

På ejendommen er der følgende mængder affald:

	Mængde nudrift	Mængde ansøgt	Bortskaffelse
Forbrændingseget affald	< 1.000 kg/år	< 1.000 kg/år	Bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ
Jern	Minimalt	Minimalt	Bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ
Plastik	Minimalt	Minimalt	Bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ

Døde slagtesvin opbevares under kadaverklap, og døde grise opbevares i kølecontainer.

Før udvidelse udgør den maksimale mængde døde smågrise 1 kølecontainer(170 l) ugentligt samt ca. 60 slagtesvin årligt.

Efter udvidelse vil den maksimale mængde døde smågrise udgøre 2 kølecontainere á 170 l ugentligt samt ca. 60 slagtesvin årligt.

Døde dyr afhentes af DAKA.

Afhentningsstedet vil være mellem den eksisterende gyllebeholder og markvej SØ for beholder.

Kommunens vurdering

Det vurderes, at bortskaffelse af affald, herunder døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når Silkeborg Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald* og miljøgodkendelsens vilkår overholdes.

For at sikre, at affald håndteres miljømæssigt forsvarligt stilles følgende vilkår:

- Affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens regulativer.
- Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af kommunens affaldsregulativ.
- Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres på et egnet sted efter aftale med tilsynsmyndigheden, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstørfende dyr.
- Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
- Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

9.14 Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Skadedyrlaboratoriet ved Århus Universitet.

Der udsættes rovfluer i gyllekanalerne. I øvrigt udføres forebyggelse og bekæmpelse efter anvisninger fra Skadedyrlaboratoriet, Århus Universitet.

Ved bekæmpelse af rotter følges de forebyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om rotter m.v.(Bek. nr. 611 af 23. juni 2001) og efter anvisninger fra Skadedyrlaboratoriet, Århus Universitet.

Kommunens vurdering

For at sikre, at der ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på ejendommen stilles følgende vilkår:

- Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.)

9.15 Støv

Ansøgers oplysninger

Der er ingen oplysninger herom i ansøgningen.

Kommunens vurdering

Silkeborg Kommune vurderer, at støvgener fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt.

Støv fra bedriftens interne transporter samt støv fra de forskellige transporter til og fra husdyrbruget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transporter øges i forbindelse med produktionsudvidelsen.

Silkeborg Kommune vurderer dog, at produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støvgener ved de omkringliggende nabobeboelser.

For at minimere eventuelle støvgener stilles følgende vilkår:

- Driften ikke må medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.
- Såfremt der modtages klager over støvgener, vil Kommunen lave en mere konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå støvgener.

9.16 Støj

Ansøgers oplysninger

Der kan forekomme støj fra følgende kilder:

- ventilationsanlæg (døgndrift efter behov)
- kompressorer (ved daglig blanding af foder)
- korn tørringsanlæg (i høst)
- højtryksrensere (3 timer ugentligt)
- kornvalse (4 timer dagligt (meget støjsvag))
- ved transport til og fra ejendommen

Placering af støjkilder er angivet på anlægstegning vedlagt ansøgningen.

De fleste støjkloder er placeret i lukkede bygninger. Med undtagelse af ventilation forsøges så vidt muligt at holde støjperioden inden for normal arbejdstid.

Kommunens vurdering

Silkeborg Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt.

Eventuel støj fra bedriftens interne transporter samt støj fra de forskellige transporter til og fra anlægget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transporter øges i forbindelse med produktionsudvidelsen.

Silkeborg Kommune vurderer dog, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser, idet de fleste støjkloder er placeret indendørs.

I miljøgodkendelsen stilles følgende vilkår:

- Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil Kommunen indhente dokumentation for, at støjkravene i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om '[Ekstern støj fra virksomheder](#)' overholdes.

9.17 Lys

Ansøgers oplysninger

Der anvendes vågelys døgnet rundt – der vil dog være ekstra belysning på de tidspunkter, hvor der arbejdes i stalden. Der vil kun være belysning af anlæg i forbindelse med udlevering af svin ca. 2 gange ugentligt i vinterhalvåret. Det vurderes ikke at der vil være nabogener i forbindelse hermed.

Kommunens vurdering

Ved udlevering af grise ca. 2 gange ugentligt i vinterhalvåret vil der være udendørs belysning af staldbygning. Nærmeste nabo ligger ca. 300 m væk fra staldbygningerne. .

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

Såfremt der indkommer klager over lysgener, vil Kommunen lave en mere konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå lysgener.

9.18 Transport

Ansøgers oplysninger

- Husdyrgødning:

Der køres med husdyrgødning i vækstsæsonen, transporten vil stige med ca. 40 % i forhold til nudrift. Gylletransport ud over 4 km foregår med lastbil til buffertank. En del af gyllen transporteres gennem landsbyen Vium. Efter udvidelse vil der være en mindre øgning med ca. 15 årlige transporter årligt gennem Vium by.

Med henblik på at mindske trafikgener med traktortrukne gyllevogne vil gylletransport ud over ca. 4 km foregå med lastbil til buffertank, hvorfra gyllevognene henter gyllen til udbringning på nærliggende marker. Der er tale om en meget almindelig praksis, hvor dertil indrettede stålcontainere (30-40 m³) anvendes som buffertanke. De transportable containere flyttes fra område til område efterhånden som arbejdet skrider frem.

- Foder:

Korn opbevares på ejendommen, dvs. der vil være transport til ejendommen i høst. Kørsel i forbindelse med levering af øvrigt foder(sojaskrå, fiskemel, mineraler m.v.) vil uændret udgøre ca. 24 transporter årligt.

- Ind- og udlevering af dyr:

Der indleveres/udleveres grise til og fra ejendommen uændret ca. 4 gange ugentligt.

- Brændstof:

Kørsel i forbindelse med levering af fyringsolie vil stige med ca. 4 kørsler årligt(fra kl. ca. 8 til kl. ca. 12).

Ejendommen ligger i et udpræget landområde med over 1 km til nærmeste landsby og by.

Bortset fra korntransport i høst vil stort set al transport foregå inden for alm. arbejdstid.

Til og frakørselsveje er anført på anlægstegning vedlagt ansøgningen.

Kommunens vurdering

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget øges med ca. 40 % i forhold til nudrift i forbindelse med projektets gennemførelse. En del af gyllen vil blive transporteret gennem Vium By, hvor antallet af transporter blive øget med ca. 15 årlige kørsler. Der vil endvidere være transporter ved indlevering af smågrise fra produktionen på Geddebækvej 10, 8620 Kjellerup.

I forbindelse med transport til og fra ejendommen efter projektets gennemførelse vil der forekomme yderligere belastning af de angivne kørselsveje. Transport vil dog primært forekomme inden for normal arbejdstid. Den overvejende transport til og fra ejendommen må betegnes som værende sæsonbetonet(transport af korn og husdyrgødning). Sådanne transporter foregår primært i indenfor kortere tidsrum og udenfor for vinterperioden. Vium by er et gammelt landsbymiljø med smalle og snoede veje, hvor der ved flere og store transporter gennem byen bør vises et særligt hensyn til landsbymiljøet og dets beboere.

Silkeborg Kommune vurderer, at de øgede kørsler ikke i en sådan grad vil give anledning til øgede væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende. Vurderingen er under forudsætning af, at anden lovgivning (færdselslovgivningen, Lov om offentlige veje. m.v.) overholdes.

For at begrænse eventuelle transportmæssige gener stilles følgende vilkår:

- Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles
- Transport af flydende husdyrgødning med en transportvej på mere end ca. 4 km fra gylletanken skal foregå med lastbil

9.19 Lugtgener fra anlæg

Ansøgers oplysninger

Den primære kilde til lugt fra husdyrbruget er fra ventilation af staldene. Det fremgår af ansøgningen, at ventilationsanlæggene indrettes som undertryksventilation og diffus ventilation med flere afkast i tag.

Kommunens vurdering:

Forhold som kan have betydning for lugtemissionen kan være arten, antallet og størrelsen af dyr, staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, belægningsgrad, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Tabel 9.19.1 viser de beregnede geneafstande med hensyn til lugt fra staldene efter projektets gennemførelse, som er fremkommet ved brug af de beregningsmodeller, der indgår i ansøgningssystemet.

Tabel 9.19.1 Lugtgeneafstande fra staldene efter projektets gennemførelse

Områdetype	Lugtgeneafstand ansøgt drift	Vægtet gennemsnits-afstand fra staldene
Byzone	511 m	>1000 m
Samlet bebyggelse	344 m	1100 m
Enkeltbolig	162 m	300 m

Ifølge beregningen er de lugtgenekriterier, som fremgår af *Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* i forhold til de tre områdetyper, således overholdt.

På baggrund heraf vurderer Silkeborg Kommune, at der ikke er behov for at stille vilkår om særlige foranstaltninger for at begrænse lugtpåvirkningen fra selve dyreholdet.

I forbindelse med pumpning af gylle fra stalde til gyllebeholder kan der forekomme lugtgener af forbigående karakter, som ikke vurderes at være til væsentlig gene for de omkringboende.

Omrøring og udbringning af gylle vil være en lugtkilde. Gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældningsudstyr. Krav til udbringning og håndtering af gylle er reguleret gennem bl.a. husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det vurderes, at overholdelse af de generelle gældende regler på området vil være tilstrækkeligt til at sikre mod uacceptable gener fra gylleudbringning.

Eventuelle lugtgener fra opbevaring af gylle i gyllebeholder begrænses ved at begge gyllebeholdere er overdækket med teltduk.

Lugtgenerne fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men lugtgenerne vil kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene. Kommunen har derfor indført følgende vilkår:

- Der skal mindst en gang om året foretages hoved rengøring af stalde og staldinventar med henblik på at højne den generelle stald-hygiejne. Ved rengøringen er det vigtigt, at der sker en iblødsætning inden rengøring med f.eks. højtryksrensere.

Silkeborg Kommune vurderer, at tiltagene for begrænsning af lugtgener og overholdelse af gældende lovgivning sammenholdt med vilkår for begrænsning af lugt fra ejendommens produktion minimerer lugtbidraget, således at produktionen kan ske uden at være til væsentlig gene for de omkringboende.

9.20 Ammoniakfordampning fra stald og lager

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget opfylder det generelle reduktionskrav på 15 % med hensyn til ammoniakfordampning i forhold til det pågældende reference-staldsystem.

Overdækning af gyllebeholdere sikrer en pæn del af reduktionskravet på denne ejendom i kombination med den moderne gulvtype i smågrisestaldene.

Foderkorrektio n for slagtesvin er foretaget på baggrund en faglig vurdering ved bidrag fra svinekonsulent. Den nødvendige foderkorrektio n er meget beskeden. Slagtesvinene udgør kun en lille del af produktionen på ejendommen, og der er opnået balance mht. ammoniakreduktion ved en korrektio n fra IT-ansøgningens normtal (2,87 FE/ kg tilvækst; 157,6 g råprotein/kg) til 2,8 FE/kg tilvækst og 157 g råprotein/kg.

Smågrisestalden er indrettet som toklimastald. I en toklimastald er der forholdsvis lav gennemsnitstemperatur. Grisene sikres tilstrækkelig varme i mindre områder med overdækning. Lav gennemsnitstemperatur medfører reduceret fordampning af ammoniak og reduceret energiforbrug til opvarmning.

Smågrisestalden er endvidere indrettet med overbrusning. Overbrusning af gødearealer i svinestalde medvirker til at kontrollere dyrenes gødeadfærd, således a "svineri" i stierne

begrænses mest muligt. Bl.a. derfor kan overbrusning reducere emission af lugt og ammoniak.

Den eksisterende og den ansøgte smågrisestald på ejendommen er begge toklimastalde med delvist spaltegulv, hvilket er BAT (byggeblad 106.03-52).

Efter indsigelser fra naboer i partshøringsperioden vil der endvidere blive etableret gyllekøling i både den eksisterende og den ansøgte stald med henblik på drift, som sikrer en god energiøkonomi, idet den producerede varme vil blive anvendt til staldopvarmning. Gyllekølingen er medtaget i ammoniakberegningen, og der er tegnet med en reduktion af ammoniakfordampningen på 30 %, samt 8760 driftstimer pr. år.

Den mindre slagtesvineproduktion på ejendommen foregår i ældre stalde, hvor det på nuværende tidspunkt ikke er aktuelt at ændre på andelen af spaltegulv eller etablere køling og skrabere. Disse ændringer ville kræve en total renovering af staldene og dermed være uproportionale. Når det er nødvendigt med en renovering, vil der blive taget højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Med de angivne fodertilpasninger, kommer systemet som nævnt ovenfor til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste naturområde. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage beregning på den højeste emission.

Kommunens vurdering

Ved udvidelser, nyetableringer og ændringer af husdyrbrug på over 75 DE stilles der krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet til reduktion af ammoniak emissionen stilles i forhold til tidssvarende staldsystem med mindst ammoniaktab (= referencestald). Da ansøgningen om miljøgodkendelse for Lysgårdvej 1 er indgået inden 1. januar 2008 stilles der et krav om 15 % reduktion af ammoniakemissionen.

Beregninger, der er foretaget ud fra beregningsmetoderne i henhold til IT-ansøgningssystemet, viser at fordampningen af ammoniak fra stald og lager øges med ca. 180 kg N/år til i alt ca. 3.036 kg N/år ved det beskrevne projekt.

Fordampningen af ammoniak fra stald og lager:

	Nudrift	Ansøgt drift	Mer-belastning
Ammoniaktab fra staldanlæg	2.642 kg N/år	2.718 kg N/år	76 Kg N / år
Ammoniaktab fra lager (Gyllebeholdere)	214 kg N/år	319 kg N/år	105 kg N / år
Samlet ammoniaktab fra stald og lager	2.856 kg N/år	3.036 kg N/år	180 kg N/år

Ovenstående beregninger er fratrukket den generelle reduktion på 15 % i fordampningen.

Ifølge beregninger i ansøgningen er den maksimale acceptable ammoniak-fordampning, som er lig med ammoniakfordampningen fra reference-staldsystem fratrukket 15 % på 3714 kg N / år.

Med en samlet ammoniakfordampning på i alt 3.036 kg N/år. opfylder husdyrbruget det generelle reduktionskrav på 15 % med hensyn til ammoniakfordampning i forhold til reference-staldsystem - jf. bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.*

Ansøger har opfyldt kravet om 15 % reduktion af ammoniakfordampningen ved foderkorrektur, overdækning af gyllebeholdere, samt ved at etablere gyllekøling i den nye og den eksisterende smågrisestald. Desuden etableres der delvis spaltegulv i ny smågrisestald.

På grundlag af ovenstående fastsættes følgende vilkår:

- Til slagtesvinene må der max. tildeles 2,8 FE/kg tilvækst og 157 g råprotein/kg
- Der skal etableres gyllekøling i både den eksisterende og den nye smågrisestald
- Den nye smågrisestald skal indrettes med delvist spaltegulv i henhold til BAT (byggeblad 106.03-52).

Med de valgte metoder til reduktion af ammoniakfordampningen og ved overholdelse af ovennævnte vilkår vurderer Silkeborg kommune, at de generelle reduktionskrav til ammoniakfordampning fra anlæg m.v. overholdes.

Kommunen vurderer, at der ikke er proportionalitet i yderligere tiltag til reduktion af ammoniakfordampningen. Ejendommen overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor staldindretning ved anvendelse af ovenstående.

9.21 Anlæggets påvirkning af naturarealer

Silkeborg Kommune har udarbejdet et grundlag for administration ved miljøvurderinger efter husdyrlovens bestemmelser.

Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er for en række naturtyper og arter ikke tilstrækkeligt til at sikre opfyldelse af habitatbekendtgørelsens forpligtigelser og bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven om, at tilstanden ikke må ændres i særlige naturområder.

Silkeborg Kommune har derfor besluttet, at der i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af, om der er særlige beskytteshensyn, der skal varetages. Vurderingen foretages som udgangspunkt indenfor en 2.000 m radius fra ejendommen.

Hvis et natur- eller skovområde påvirkes væsentligt af den ansøgte aktivitet kan det vise sig relevant at stille krav til maksimal ammoniak-udledning fra anlægget. Sådanne yderligere restriktioner stilles med udgangspunkt i de fastlagte beskyttelsesniveauer for bufferzone I og II i husdyrloven.

Særligt kvælstoffølsomme naturområder, som er højt værdisatte

(A-målsætning og B-målsætning med særligt naturindhold), eller som danner udpegningsgrundlag for Natura 2000 områder, og hvor tålegrænsen er overskredet, må som udgangspunkt ikke belastes yderligere med ammoniakkvælstof.

Kommunens vurdering

Ifølge § 7 i husdyrloven er det ikke tilladt, at etablere anlæg for mere end 15 dyreenheder, hvis der er mindre end 300 m fra anlægget til følgende beskyttede naturtyper:

- Højmoser
- Lobeliesøer.
- Heder over 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder
- Overdrev over 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder
- Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brun-vandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder

Ved opmåling på kort kan det konstateres, at anlægget på Lysgårdvej 1 overholder de gældende afstandskrav i husdyrlovens § 7.

Anlægget på Lysgårdvej 1 ligger mere en 1.000 meter væk fra nærmeste § 7 område, hvorfor der ikke er undersøgt for ejendomme med mere end 75 DE i denne zone.

Inden for en 2.000 m radius fra ejendommens anlæg er der endvidere konstateret følgende naturtyper:

- Ca. 700-800 m øst for anlægget ligger § 3 beskyttede enge og moser i Vium Mose (kortbilag 5). Ved besigtigelse 11. juli 2008 blev der fundet følgende plantearter i den vestlige del af Vium Mose (771/36), der grænser op til et af udspretningsarealerne:

Hyldebladet Baldrian Mosebunke Kær-dueurt Glat Dueurt Lodden Dueurt Fløjlsgræs Alm. Fredløs	Hamp-hanekro Alm. Hundegræs Alm. Kvik Vild Kørvel Alm. Mjørdurt Engnellikerod Stor Nælde	Lav Ranunkel Eng-rapgræs Knopsiv Lysesiv Kruset Skræppe Burre-snerre Næb-star	Rød Svingel Alm. Syre Agertidse Kærtidse Musevikke
Desuden var der spredt opvækst af Grå-pil og Vorte-birk.			

Planterne indikerer, at områderne er præget af et højt indhold af næringsstoffer (kvælstof), og de fundne arter er ikke specielt følsomme over for kvælstof. Der er ikke fundet sjældne

eller truede plantearter på lokaliteten. Området er tidligere drænet og grøftet og bærer præg af at være drænet. Den sydligste del er afgræsset af kvæg.

- Ca. 1.600 m vest for anlægget ligger en § 3 beskyttet mose og hede (Kongemose 771/12, kortbilag 5)). Ved besigtigelse 17. juli 2008 blev der fundet følgende plantearter:

Blåbær Blåtop Hedelyng Klokkelyng Kærmysse Smalbladet Kæruld Tue-kæruld	Smalbladet Mangeløv Mosebølle Krybende Pil Hvid Næbfrø Revling Rosmarinlyng	Lyse-siv Rundbladet Soldug Almindelig Star Næb-star Tormentil Tranebær Tyttebær	Vandnavle Sphagnum - div. arter, bl.a. S. rubellum
---	---	---	---

Der er opvækst af Dun-birk.

På en tør hedebakke midt i mosen blev desuden fundet:

Bølget bunke Bævreasp Stilk-eg	Græsbladet Fladstjerne Mark-frytle Hindbær	Alm. Gedeblad Gyvel Liden Klokke	Almindelig Kongepen Lyngsnerre Mose-vintergrøn
--------------------------------------	---	--	---

Mosen er en højmose på i alt ca. 8 ha. Den ligger et par meter over det omgivende terræn og har tydelig tue-højle struktur. Den er forholdsvis tør, men med gamle tørvegrave, der til dels står med åben vandflade og til dels er under tilgroning med sphagnum(hængesæk). Mosen huser flere arter, der er ret sjældne/truede(Rundbladet Soldug, Hvid Næbfrø). Mosen er tilsyneladende ryddet for træer og buske for en del år siden, men der er begyndende opvækst af Birk.

Tålegrænsen for kvælstof for højmoser og hængesæk er 5-10 kg N/ha år. Den generelle baggrundsbelastning i Silkeborg Kommune er beregnet til 18,5 kg N/ha/år(DMU), der er langt over tålegrænsen for naturtyperne i højmosen, hvorfor yderligere tilførsel af kvælstof vil have en negativ indflydelse på naturområdet.

Da den beskyttede højmose Kongemosen har meget lave tålegrænser overfor kvælstof har Silkeborg kommune bedt LandboMidtØst om supplerende oplysninger vedr. anlæggets ammoniakdeposition til den pågældende mose. Beregningen viser, at merdeposition fra stald og lager er 0,02 kg N pr. ha pr. år og den samlede deposition er 0,06 kg N/ha

På baggrund af ansøgningen og de supplerende oplysninger vurderer Silkeborg Kommune, at den beregnede merdeposition til Kongemosen er af minimal betydning og vil derfor ikke kunne påvirke Kongemosen i en så væsentlig grad, at der er belæg for at stille yderligere skærpede vilkår mht. ammoniakdeposition til de omtalte naturarealer.

De ovenfor beskrevne enge og moser i Virum Mose øst for anlægget, er ret næringsrige og domineret af kvælstoftålende plantearter. Silkeborg kommune vurderer derfor, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af ovenstående naturarealer.

Da anlægget er placeret under 2.000 m fra habitatområde nr. 35 (Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals samt Simested og Nørre Ådal m.m.), i Viborg Kommune, har sagen været sendt i høring i Viborg Kommune. Viborg Kommune udtaler, at der med den nævnte afstand og den forholdsvise begrænsede udvidelse og habitatområdets beliggenhed nord for ejendomme ikke vil være muligt at påvise en påvirkning fra projektet på det pågældende habitatområde. Silkeborg Kommune vurderer, at det ikke er sandsynligt, at der vil ske en påvirkning af habitatområde nr. 35 som følge af udvidelsen.

Habitatområde nr. 36 (Nipgård Sø) ligger ca. ca. 3,3 km syd anlægget. Med en afstand på ca. 3,3 km vurderes det, at produktionsanlægget ligger så lang væk, at den ansøgte aktivitet ikke vil påvirke tilstanden i dette naturområde.

Af EF-habitatdirektivets⁵ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

I forhold til beskyttede dyre- og plantearter efter EU-habitatdirektivets bilag IV, er det konstateret, at der lever odder i flere af de vandløb, der løber ved eller i nærheden af anlægget. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil påvirke odderen og dens levesteder eller fødegrundlag negativt eller virke forstyrrende for arten.

Der er ikke kendskab til, at der lever andre dyre- eller plantearter, der er beskyttede efter bilag IV i det pågældende område.

Silkeborg Kommune vurderer, at det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, er almindeligt omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt.

Sammenlagt konkluderes at projektet vedrørende anlægget opfylder husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau, habitatbekendtgørelsens forpligtigelser og bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven i forhold til påvirkning af naturarealer.

⁵ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer*)

10. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering af arealerne inkl. BAT- redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter ejendommen Geddebækvej 10, 8620 Kjellerup, hvor arealerne drives i fællesskab med ejendommen Lysgårdvej 1, 8620 Kjellerup. De to ejendomme vurderes som selvstændige ejendomme med hver deres produktionsanlæg, men med fælles drift af arealer. Grundlaget og vurderingen af arealdelen er derfor den samme i miljøgodkendelsen for Geddebækvej 10 og Lysgårdvej 1.

10.1 Silkeborg kommunes grundlag for administration af husdyrloven

Silkeborg kommune har udarbejdet et grundlag for administration af husdyrlovens bestemmelser i forbindelse med miljøvurderinger af natur, vandområder og grundvand.

Formålet med husdyrloven er, at den skal medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Kommunen skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne

Kommunen er ifølge loven forpligtet til at foretage en konkret, individuel vurdering af den enkelte ansøgning. På baggrund heraf kan kommunen vælge at stille vilkår, der rækker ud over det generelle beskyttelsesniveau. Hensyn til bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven, EU's habitatdirektiv og de kommende vandplaner skal være overholdt. I forhold til disse hensyn kan husdyrloven ikke i alle tilfælde forventes at give en tilstrækkelig beskyttelse af de områder, som er omfattet af lovens generelle beskyttelsesniveau, og en række sårbare natur- og vandområder er slet ikke omfattede.

Silkeborg Kommune har derfor besluttet, at der i hver enkel sag foretages en konkret vurdering af, om der er særlige beskyttelseshensyn, som skal varetages.

Denne miljøgodkendelse er således behandlet med udgangspunkt i gældende lovgivning og Silkeborg Kommunes grundlag for administration af husdyrloven.

10.2 Arealernes beliggenhed

Ansøgers oplysninger

Ejendommene Lysgårdvej 1 og Geddebækvej 10, 8620 Kjellerup har i fællesskab et samlet jordtilliggende på 478,64 ha, som kan anvendes til udbringning af husdyrgødning.

Af de 478,64 ha udgør 349,30 ha egne arealer og 129,34 ha er aftalearealer. Gylletransport ud over ca. 4 km foregår med lastbil til buffertank.

Kommunens vurdering:

Hovedparten af udbringningsarealerne ligger i den nordvestlige del af Silkeborg Kommune, og en mindre del i den sydlige del af Viborg Kommune.

Der er maksimalt 10 km kørselsvej fra nærmeste gyllebeholder til de fjernestliggende udbringningsarealer ved Mausing, og der er maksimalt 4 km kørselsvej fra nærmeste gyllebeholder til de fjernestliggende aftalearealer sydvest for Vium By.

Beliggenheden af egne arealer og aftalearealer fremgår af Kortbilag 3.

Udskiftning af udbringningsarealerne i forhold til det i miljøgodkendelsen godkendte, kan kun ske efter forudgående godkendelse efter § 12 eller § 16 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

10.3 Harmonikrav og tildeling af husdyrgødning

Harmonikravet afhænger af det pågældende husdyrbrugs type og driftsform og er for svinebrug 1,4 DE/ha.

Det generelle harmonikrav opfyldes, idet dyretætheden gennemsnitligt vil være på max. 1,4 DE/ha på egne arealer og aftalearealer efter projektets gennemførelse.

Af tabel 10.3.1 fremgår ejendommenes udbringningsareal, dyretæthed samt tilført kvælstof- og fosformængde med husdyrgødningen efter projektets gennemførelse.

Tabel 10.3.1 Udbringningsareal, dyretæthed samt tilført kvælstof- og fosformængde med husdyrgødningen efter projektets gennemførelse

Harmoni-areal	Areal (ha)	Dyretæthed, ansøgt drift i gennemsnit (DE/ha)	Kvælstofindhold tilført med husdyrgødning, kg N/DE	Fosforindhold tilført med husdyrgødning, kg P/DE
Egne arealer	349,30	1,4	95,94	23,59
Aftalearealer	129,34	1,4	95,94	23,59

10.4 Udbringning af husdyrgødning

Ansøgers oplysninger:

I forbindelse med udbringning af gylle sikrer de generelle regler, som er udmøntet i bl.a. husdyrgødningsbekendtgørelsen, at BAT indgår i den almindelige praksis i Danmark. Emissionerne af ammoniak til atmosfæren mindskes gennem de generelle krav til anvendelse af slæbeslangeudstyr eller nedfældningsudstyr ved udbringning – der er forbud mod anvendelse af udstyr til bredspredning af gyllen. Der er endnu ikke en tilstrækkelig skånsom teknik til nedfældning af gylle i vintersæd, og da vintersæd indgår

med en stor andel i bedriftens sædskifte, anvender man overvejende slæbeslangeudstyr til udbringning af svinegylle på bedriftens arealer.

Kommunens vurdering:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag.

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Eksempler på tiltag for udbringning af husdyrgødning:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 meter fra byområder på weekend- og helligdage)
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle)
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter
- krav om nedringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder
- Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen

Ved anvendelse af maskinstation til udspreddning af husdyrgødning er der sandsynlighed for at der vil blive anvendt tidssvarende teknologi.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor udbringning af husdyrgødning på baggrund af ovenstående og ved overholdelse af de stillede vilkår for udbringning af husdyrgødning.

10.5 Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.v.

De generelle miljøregler regulerer i vid udstrækning anvendelsen af handelsgødning, sprøjtemidler m.m. i markdriften. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af disse hjælpestoffer, da disse indkøbes udefra. Silkeborg Kommune antager derfor, at der ikke vil blive forbrugt mere end højst nødvendigt af disse stoffer i husdyrbrugets markdrift.

Silkeborg Kommune vurderer, at anvendelsen af handelsgødning, kemikalier m.m. i husdyrbrugets markdrift ikke vil være til væsentlig ulempe for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler overholdes.

10.6 Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer

Silkeborg Kommune vurderer, at lugt-, støv- og støjafgivelsen fra husdyrbrugets udbringningsarealer generelt ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

10.7 Naturområder

I forbindelse med Silkeborg kommunes grundlag for administration af husdyrlovens bestemmelser er der for naturområder besluttet, at der i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af, om der er særlige beskyttelseshensyn, der skal varetages.

Vurderingen af udbringningsarealer foretages i forhold til særligt kvælstoffølsomme naturområder, som er højt værdisatte (A-målsætning og B-målsætning med særligt naturindhold), og i forhold til naturområder, som danner udpegningsgrundlag for Natura 2000 områder. De nævnte naturområder må som udgangspunkt ikke belastes yderligere med ammoniakkvælstof, hvis tålegrænsen er overskredet.

På udbringningsarealer med særlig risiko for fordampning eller direkte afstrømning af næringsstoffer til et naturareal kan stilles krav om f.eks. udvidede bræmmer, nedfældning af husdyrgødning efter udbringning og ændret køreretning ved jordbearbejdning.

Vurderes et projekt at påvirke registrerede bilag IV-arter, kan der stilles krav om f.eks. reduktion i ammoniakfordampning fra punktkilden, dyrkningsfri bræmmer og gødsknings- og sprøjtefri bræmmer.

10.7.1 Beskyttede naturtyper og Natura 2000 områder

Et af udbringningsarealerne ligger syd for Nippgård Sø, der indgår i EF-habitatområde nr. 36. Udbringningsarealet grænser op til en § 3 beskyttet eng og til grænsen for habitatområdet.

Ved besigtigelse 11. juli 2008 blev der fundet følgende plantearter i den beskyttede eng:

Mosebunke	Kærgaltetand	Gåse-potentil	Lyse-siv
Lodden Dueurt	Kragefod	Kær-ranunkel	Tråd-siv
Fløjlsgræs	Vandmynte	Lav Ranunkel	Alm. Hvene
Sump-forglemmigej	Bittersød	Eng-rottehale	Glat Dueurt
Alm. Fredløs	Natskygge	Eng-rævehale	Pindsvineknop sp.
Kær-snerre	Vand-pileurt	Kærsvovlrod	Alm. Skjolddrager
Alm. Star	Hare-star	Sværtevæld	Kruset Skræppe
	Næb-star	Tagrør	
	Rød Svingel		

Der var desuden spredt opvækst af Grå-pil.

Plantearterne indikerer, at området er forholdsvis næringsrigt, men dog ikke præget af tilførsel af næringsstoffer i samme grad som engene og moserne, der ligger omkring selve anlæggene.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 36 Nipgård Sø er:

- 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 Brunvandede søer og vandhuller
- 91E0 *Elle - og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Tålegrænsen for kvælstof for naturtype 3130 er 5-10 kg N/ha/år. Ifølge faglig rapport fra DMU nr. 673, 2008, er den totale afsætning af kvælstof i sydenden af Nipgård Sø 10 kg N/ha/år, hvilket er den øverste ende af tålegrænsen. Nipgård Sø kan derfor ikke tåle at få tilført mere kvælstof, hvis den skal opnå en gunstig bevaringsstatus.

Der ligger en del mindre søer og vandhuller på og ved udbringningsarealerne. De er efter den eksisterende viden (tilsyn fra Viborg Amt) noget eller meget næringsrige og vil derfor ikke blive væsentligt påvirkede af det ansøgte.

Kommunens vurdering:

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet Nipgård Sø har meget lav tålegrænse over for kvælstof, hvorfor yderligere tilførsel af kvælstof vil have en negativ indflydelse.

Hovedparten af udbringningsarealerne i oplandet til Nipgård Sø ligger tæt på søen. Afstanden fra arealerne til selve Nipgård Sø er blot 60 m. Udbringningsarealerne umiddelbart syd for søen tilgrænser to vandhuller omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som vurderes at have forbindelse til Nipgård Sø.

Den ansøgte udvidelse skal derfor gennemføres på en sådan måde, at Nipgård Sø, hverken ved direkte tilstrømning eller som atmosfærisk deposition påvirkes.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- På mark nr. 59 og 60 skal gyllen ved udbringning nedfældes
- På mark nr. 59 skal der friholdes en dyrkningsfri bræmme på 25 meter til nærliggende vandhul, se kortbilag 4
- På mark nr. 60 skal der friholdes en dyrkningsfri bræmme på 25 meter til nærliggende vandhul, se kortbilag 4

Udover ovenstående vilkår vurderer Silkeborg kommune, at der ikke er behov for at stille andre særlige vilkår i forhold til den omkringliggende natur.

10.7.2 Plante- og dyrearter på EF-habitatdirektivets bilag IV (OK)

Af EF-habitatdirektivets⁶ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

I forhold til beskyttede dyre- og plantearter efter EF-habitatdirektivets bilag IV, er det konstateret, at der lever odder i flere af de vandløb, der løber ved eller i nærheden af udbringningsarealerne. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil påvirke odderen og dens levesteder eller fødegrundlag negativt eller virke forstyrrende for arten.

Der er ikke kendskab til, at der lever andre dyre- eller plantearter, der er beskyttede efter bilag IV i det pågældende område.

Silkeborg Kommune vurderer, at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel

⁶ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer*)

10.8 Overfladevand

10.8.1 Afstrømningsområder

Afstrømningen fra udbringningsarealerne er fordelt i oplandene til de målsatte søer Hald Sø og Vedsø i Viborg Kommune, de målsatte Nipgård Sø, Hinge Sø og Alling Sø i Silkeborg Kommune og den målsatte Tange Sø i Silkeborg- og Viborg Kommuner.

Slutmodtagerne af afstrømmende vand fra de berørte oplande er Randers Fjord og Skive Fjord.

10.8.2 Fosfor

Fordelingen af udbringningsarealer og fosforoverskud i de respektive vandoplande og målsætning og status for målopfyldelse for det enkelte vandområde er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 10.8.2 Fordelingen af udbringningsarealer og fosforoverskud i de respektive vandoplande og målsætning og status for målopfyldelse for det enkelte vandområde

Sø	Størrelse af udbringningsareal (ha)	P-overskud (kg/år)	Målsætning/udpegning	Status for målopfyldelse
Nipgård Sø	14,78	0	Skærpet målsætning (A)/ <i>Habitatområde nr. 36 Nipgård Sø.</i> Habitatområdet omfatter Nipgård Sø og de nærmeste omgivelser. Oplandet til søen er meget lille og intensivt dyrket. Søen har tidligere været en klarvandet og næringsfattig lobeliesø. Udpegningsgrundlaget er en sø med veludviklet undervandsvegetation, der karakteriseres som en overgangstype mellem næringsfattig og næringsrig sø.	Ifølge basisanalysen er målsætningen opfyldt. Ved besigtigelse i 2007 har Silkeborg Kommune konstateret eutrofiering, som kan være ødelæggende for en veludviklet undervandsvegetation og i særdeleshed for repræsentanter for den næringsfattige sø. Intensivt dyrkede arealer i oplandet vurderes at være den primære belastningskilde.
Hald Sø	71,86	122	Sø, skærpet målsætning A1, badevand A2	Vandkvaliteten i Hald Sø er forbedret betydeligt som følge af et iltningsprojekt.
Vedsø	71,86	122	Basismålsætning B, Badevand A2	
Hinge Sø	24,81	42	Basismålsætning B, Badevand A2	Målsætning er ikke opfyldt. Spildevandsudledning og tilførsel af fosfor fra dyrkede arealer er årsager hertil
Alling Sø	24,81	42	Basismålsætning B	Målsætning er ikke opfyldt. Spildevandsudledning og tilførsel af fosfor fra dyrkede arealer er årsager hertil

Tange Sø	203,31	346	Basismålsætning B, Badevand A2	Målsætning er ikke opfyldt. Spildevandsudledning og tilførsel af fosfor fra dyrkede arealer er årsager hertil
Skive Fjord	74,72	127	De kystnære dele af Skive Fjord har en skærpet målsætning, og den dybere del af fjorden har en basis-målsætning..	Fjorden har ikke status som internationalt naturområde og oplandet til fjorden i Silkeborg Kommune er ifølge sårbarhedskortlægningen i husdyrloven ikke kvælstof- og fosforfølsomt.
Randers Fjord	403,92	687	Grund Fjord og den inderste del af Randers Fjord er udlagt med generel målsætning i Regionplan 2005. Fra Uggelhuse og til Udbyhøj har fjorden skærpet målsætning i Regionplan 2005. Det skyldes, at denne del af fjorden har status som internationalt naturbeskyttelsesområde. Fra Uggelhuse er Randers Fjord en del af EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Fra Mellerup og til Udbyhøj er fjorden en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsarområde nr. 11.	Målsætningen for Randers Fjord er ikke opfyldt, idet miljøtilstanden er kraftigt påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer til fjorden og dens opland. For at opnå en bedre miljøtilstand skal tilførslerne af kvælstof og fosfor reduceres.

Nipgård Sø:

Hovedparten af udbringningsarealerne i oplandet til Nipgård Sø ligger tæt på søen. Udbringningsarealerne umiddelbart syd for søen tilgrænser to vandhuller omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som vurderes at have forbindelse til Nipgård Sø, og afstanden fra arealerne til selve Nipgård Sø er blot 60 m.

Det er kommunens vurdering, at Nipgård Sø primært er fosforfølsom, og kommunen har efter besigtigelse vurderet, at Nipgård Sø er eutrofieret som følge af tilførsel af næringsalte fra dyrkede arealer i oplandet.

Det er derfor kommunens vurdering, at der bør tilstræbes fosforbalance på de ansøgte udbringningsarealer i søoplandet

Hald Sø og Vedsø:

Viborg Kommune har meddelt, at udbringningsarealerne i Viborg Kommune i oplandet til Hald Sø og Vedsø ikke vurderes at udgøre en væsentlig risiko for miljøet på baggrund af det oplyste, og at det generelle beskyttelsesniveau derfor kan lægges til grund.

Hinge Sø:

Arealerne i oplandet til Hinge Sø afvander til søen gennem Mausing Møllebæk. Arealerne ligger ikke vandløbsnært. Silkeborg Kommunes badevandsanalyser 2007-2008 viser, at vandet i sommerhalvåret er mindre egnet til badning trods tilfredsstillende hygiejnisk kvalitet på grund af kraftig algeforekomst, og basisanalysen bekræfter, at belastningen med fosfor er for høj til, at målopfyldelse kan opnås uden yderligere indsats. Det er kommunens vurdering, at det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven ikke er tilstrækkeligt til at sikre målopfyldelse, og at der som udgangspunkt bør være fosforbalance på udbringningsarealer i oplandet, dvs. fosforklasse III. Ud fra en konkret vurdering kan et mindre overskud sidestilles med balance på grund af god afstand til vandløb.

Alling Sø:

Vandet fra Hinge Sø strømmer videre til Alling Sø, som alt andet lige anses for mindre sårbar eller lige så sårbar som Hinge Sø. Der ligger ikke udbringningsarealer i oplandet til Alling Sø nedstrøms Hinge Sø, og det er derfor ikke aktuelt at stille yderligere krav til arealerne af hensyn til målopfyldelse i Alling Sø.

Tange Sø og Randers Fjord:

Hele oplandet til Randers Fjord er på kortværk til godkendelsesbekendtgørelsen udpeget som opland til Natura 2000-område (Randers Fjord), der er overbelastet med fosfor. I tilknytning hertil er der også udpeget områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor. I disse områder, som udgøres af lavbundsarealer med lavt indhold af jern, herunder drænedede og grøftede sandjorde og drænet lerjord med et højt fosfortal, skal fosforoverskuddet holdes under bestemte niveauer.

Belastning med fosfor fra landbrugsarealer er medvirkende årsag til, at målsætningen ikke er opfyldt for Tange Sø og Randers Fjord. Fra det ansøgte projekt optræder et samlet fosforoverskud på mere end 1000 kg P/år i Tange Søoplandet og mere end 2000 kg P/år i Randers Fjord oplandet.

Silkeborg Kommunes badevandsanalyser 2007-2008 viser, at i Tange Sø er vandet i sommerhalvåret mindre egnet til badning trods tilfredsstillende hygiejnisk kvalitet på grund af kraftig algeforekomst, og basisanalysen bekræfter, at der vil være behov for en indsats overfor belastningen med fosfor. Det er kommunens vurdering, at det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven ikke er tilstrækkeligt til at sikre målopfyldelse. Der vil være behov for at gennemføre projektilpasninger og/eller inddragelse af bedst anvendelige teknologi for at undgå risiko for væsentlig påvirkning af miljøet i Randers Fjord med fosfor fra det konkrete projekt i sig selv og i kumulation med andre projekter.

I overensstemmelse med Silkeborg Kommunes politik og grundlag for administration ved miljøvurderinger efter husdyrlovens bestemmelser vurderes derfor, at samtlige udbringningsarealer ændrer fosforklasse og at udgangspunktet er fosforbalance, svarende til fosforklasse III som fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Ud fra en konkret vurdering kan et mindre overskud sidestilles med balance, fordi der ikke indgår lavbundsarealer af betydning, og kun en mindre del af arealerne ligger tæt på vandløb.

10.8.3 Kvælstof

Ud fra en konkret beregning af kvælstoftilbageholdelsen i de oplande, hvor udbringningsarealerne ligger jf. høringsbrevet, som viser kvælstoftilbageholdelse på mellem 80 og 94 % er det kommunens vurdering, at det kvælstofoverskud, der når frem til Randers Fjord, er af ikke væsentlig betydning for miljøet, både i sig selv og i kumulation med andre projekter. Der henvises derfor til husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau, som er opfyldt.

Kommunens samlede vurdering

I alle berørte vandområder er målsætningen for vandkvaliteten ikke opfyldt eller i risiko for at tabe målopfyldelse. De to badesøer er i hovedparten af sommerhalvåret uegnede til badning som følge af alger. Årsagen er for stor tilførsel af fosfor fra omgivelserne og for søernes vedkommende i kombination med intern belastning med fosfor, som er aflejret i søbunden..

Silkeborg Kommune har sammenholdt viden fra basisanalysen i den statslige vandplanlægning med viden om bl.a. jordbundstype og afvandingsforhold og vurderer på den baggrund, at husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau ikke giver tilstrækkelig beskyttelse af de berørte vandområder. Det vurderes, at der er væsentlig risiko for påvirkning af vandområderne fra projektet som følge af et væsentligt samlet fosforoverskud og som følge af et højt arealvægtet fosforoverskud på de ejede og forpagtede jorde. De vurderede søer vurderes ikke at være særligt kvælstoffølsomme, og den aktuelle kvælstoftilbageholdelse i oplandet til Randers Fjord lever op til udpegningen i husdyrloven.

Projekttilpasning – fosfor

Natur- og Miljøsektionen har gennemført en foreløbig vurdering af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget med hensyn til overfladevand og med et fosforoverskud på 5,8 kg P / ha. Har vi bedt ansøgers konsulent om, at yderligere tilpasning af projektet, for at reducere fosforoverskuddet yderligere. Da der vurderes at være væsentlig risiko for påvirkning af miljøet på grund af fosforoverskuddet i oplandet til Nipgård Sø, Hinge Sø, Alling Sø, Tange Sø og Randers Fjord.

Beregninger

Vurderingen er baseret på ansøgning, skema nr.3283, version 5 og skema nr. 3849 version 3.

Overfladevand

Beregningerne viser, at der tilføres 28,6 kg P/ha med husdyrgødningen på egne arealer, og at der fraføres 26,9 kg P/ha med afgrøderne ved det valgte sædskifte S1, hvilket svarer til et gennemsnitligt fosforoverskud på 1,7 kg P/ha eller i alt 594 kg P i overskud på 349,30 ha egne arealer. Da udbringningstrykket på udbringningsarealerne er 1,39 DE/ha i gennemsnit på både egne arealer og aftalearealer, lægges til grund, at fosforoverskuddet er det samme på de 129,34 ha aftalearealer, svarende til 220 kg P/år. Det medfører et samlet fosforoverskud på 814 kg P/år på bedriftsniveau som følge af udbringning af husdyrgødning.

Særlige tiltag for at undgå påvirkning af Nipgård Sø.

Ansøger har oplyst, at selvom der etableres udvidede dyrkningsfri bufferzoner og gennemføres tilnærmelsesvis fosforbalance i overensstemmelse med de stillede vilkår herfor, vil de sønære arealer ved Nipgård Sø blive drevet under størst mulig hensyntagen til enhver risiko for påvirkning af søen. Det vil i praksis medføre, at arealerne vil blive drevet med særlig fokus på doseringen af husdyrgødning og valg af sædskifter, således at der i praksis opnås absolut fosforbalance og mindre udvaskning af kvælstof fra rodzonen. Indsatsen vil fremgå af bedriftens egenkontrol.

Dette er i overensstemmelse med bilag 5 i vejledningen til godkendelsesbekendtgørelsen, hvoraf det fremgår, at "Ansøger skal principielt ved anvendelse af de valgte virkemidler tage hensyn til at miljøeffekten opnås på de arealer, hvor behovet for en indsats af hensyn til vandmiljøet er størst. Vilkårene og kontrollen vil dog af kontrolhensyn være mere målrettet kravene på bedriftsniveau."

vilkår:

- Bedriftens fosforoverskud må ikke overstige 1,7 kg P pr. ha. pr. år beregnet efter Bilag til vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor fra de sidste 5 år f. eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber. Fosforoverskuddet beregnes ud fra det aktuelle standard-sædskifter og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning.
- Fosfortallene, der ligger til grund for ansøgningen, må maksimalt være 5 år gamle og være baseret på et repræsentativt udsnit af de ejede og forpagtede udbringningsarealer.

10.9 Grundvand

Udbringningsarealerne er beliggende i ikke nitratfølsomme områder eller i områder, hvor der er eller er planlagt udarbejdelse af indsatsplaner.

Der foreligger ikke nitratberetninger idet udbringningsarealerne ligger uden for nitratfølsomme områder.

Kommunens vurdering:

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, hvis udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse.

I Silkeborg kommunes administrationsgrundlag står der, at "hvis bedriftens udbringningsarealer ligger indenfor et nitratfølsomt indvindingsområde, kan der ikke tillades nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen".

Ansøgningen omfatter udbringningsarealer beliggende i indvindingsoplandet til Nedre Hvam Vandværk. Det drejer sig om ca. 24 ha aftalearealer og ca. 5 ha egne arealer. Indvindingsoplandet til Nedre Hvam Vandværk er i Regionplanen 2005 for Viborg Amt udpeget som ikke nitratfølsomt. Der er ikke udarbejdet en indsatsplan for indvindingsoplandet til Nedre Hvam Vandværk.

Ud fra boringsoplysninger i området ses, at det primære grundvandsmagasin, under de arealer som ligger inden for indvindingsoplandet til Nedre Hvam Vandværk, overlejres af lerlag 0-10 meter ler. Vandværket indvinder fra borerne DGU nr. 76.1438 og 76.1712 filtersat hhv. 46-55 og 54-66 meter under terræn i et grundvandsmagasin bestående af smeltevandssand. Grundvandsmagasinet i boring DGU nr. 76.1438 overlejres af 5 meter morænesand og boring DGU nr. overlejres af 6,5 meter moræneler. Analyser af det indvundne fra vandværket viser, at der ikke er nitrat i drikkevandet. Analyser for sulfat i drikkevandet viser, at niveauet er lettere forhøjet hvilket indikerer, at grundvandsmagasinet er påvirket af kvælstoftilførsel på de arealer hvor grundvandet dannes til vandværkets indvindingsboringer. På foreliggende vidensgrundlag, og udpegningen i Regionplan 2005 for Viborg Amt, vurderes det derfor, at grundvandsmagasinet i dette område kan være sårbart over for nitrat. Derfor bør udvaskningen på arealerne inden for Nedre Hvam Vandværk ikke øges i forhold nuværende drift.

Silkeborg kommune har derfor på grundlag af ovenstående anmodet ansøger om oplysninger som kan dokumentere, at der i forbindelse med projektet ikke sker en øget nitratudvaskning i forhold til nuværende drift. LandboMidtØst oplyser, at alle marker inden for Neder Hvam Vandværks indvindingsområde, bortset fra mark nr. 104, indgik i VVM-screeningen for Lysgårdvej 1 dateret d. 17/3 2006, hvorfor disse udbringningsarealer er også er nudrift. Hvam Maskinstation, som driver mark 104, oplyser d. 19/8 2008, at marken forud for den nuværende aftale med Geddebækholm I/S har modtaget svinegylle fra en anden bedrift – også via en overførselsaftale. Alle nævnte marker har derfor også hidtil været anvendt som udbringningsarealer med anvendelse af 1,3 – 1,4 DE svinegylle/ha.

Ud fra ovenstående oplysninger, vurderer Silkeborg Kommune, at de ansøgte projekter på Geddebækvej 10 og Lysgårdvej 1 ikke vil give anledning til merudvaskning af kvælstof inden for Neder Hvam Vandværks indvindingsområde.

Kommunen vurderer derfor at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår til nitratudvaskning udover det generelle beskyttelsesniveau i bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Det skal dog bemærkes, at hvis ny viden, herunder den kommende geologiske kortlægning og indsatsplanlægning i indvindingsoplandet til Nedre Hvam Vandværk viser, at områderne er mere nitratsårbare end forudsat, kan det fremover blive nødvendigt at stille yderligere skærpede vilkår for udvaskning af nitrat i området.

10.10 Arealer i anden kommune

I/S Geddebækholm har et udbringningsareal på 37,32 ha i Viborg kommune. Arealet er ejede arealer. Silkeborg kommune har haft sagen til høring i Viborg Kommune med henblik på om Viborg Kommune vil stille yderligere vilkår for dette udbringningsareal.

Viborg kommune har, ud fra nedenstående, vurderet at der samlet set ikke er behov for at udarbejde særlige vilkår for de pågældende arealer.

Vedrørende de pågældende udbringningsarealer i Viborg Kommune bemærkes følgende:

Arealerne afvandes til Randers Fjord via Nørreå-systemet..

Nitrat overfladevand:

Arealerne ligger uden for nitratklasserne 1, 2 og 3, og der er derfor ikke efter Viborg Kommunes vurdering grundlag for at stille særlige vilkår til nitratudvaskningen til overfladevand.

Nitrat grundvand:

Arealerne ligger uden for nitratfølsomme indvindingsområder og andre områder, der kan kræve en særlig beskyttelse af hensyn til grundvandet.

Fosfor:

Udbringningsarealerne afvandes til fosforfølsomt Natura 2000-område, men der er tale om sandjorde på arealer uden stort fald og uden for kritiske lavbundsarealer. Vi vurderer, at der ikke er grundlag for at stille særlige vilkår til fosforbalancen.

Natur:

Der er en naturtype inden for 1000 m fra udbringningsarealerne, men ingen af arealerne ligger i § 3-områder.

11. Landskabelige og kulturhistoriske forhold

11.1 Landskabelige forhold

Anlægget på Lysgårdvej 1:

Landskabet omkring ejendommen er et bakket morænelandskab med spredte større og mindre gårde. Et stykke øst og vest for ejendommen findes en del moseområder, bl.a. Vium Mose, som er et særligt beskyttelsesområde. Der er ingen udpegninger på selve ejendommen. Umiddelbart syd for ejendommen findes et mindre skovområde kaldet Hornskov.

Det ønskede byggeri på ejendommen vil komme til at ligge i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger, og vil have en udformning og udseende, som svarer til de eksisterende bygninger.

Anlægget på Geddebækvej 10:

Landskabet omkring ejendommen er et bakket morænelandskab med spredte og mindre gårde. Vest for ejendommen findes beskyttet eng og mose beliggende ned til vandløbet kaldet Geddebækken. Der er ingen udpegninger på selve ejendommen. Nord for ejendommen findes et skovområdet kaldet Duelund Skov.

Der opføres ikke byggeri på Geddebækvej 10.

Hovedparten af ejendommenes udbringningsarealer ligger i den nordvestlige del af Silkeborg Kommune, og en mindre del i den sydlige del af Viborg Kommune. Arealerne ligger generelt i et typisk jysk landbrugsområde med læhegn og vekslende indslag af vandløb, mindre plantager, naturarealer og bebyggelse. I forhold til Regionplan for Viborg Amt er arealerne beliggende i områder, som udpeget som primære jordbrugsområder. Terrænet udgøres hovedsageligt af et afvekslende bakkeølandskab.

I forbindelse med projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil ske byggeri eller andre væsentlige ændringer i arealanvendelsen på de af husdyrbrugets arealer, der ligger inden for de udpegede landskabsområder.

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil forringe landskabets karakter i de udpegede landskabs-områder
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

Vi vurderer, at det ønskede byggeri og placering er i overensstemmelse med de landskabelige hensyn der skal varetages og at det ikke vil påvirke oplevelsen af kulturmiljøet væsentligt.

Byggeriet er i overensstemmelse med områdets karakter, med spredte gårde og skovarealer, og vil ikke forringe den landskabelige oplevelse væsentligt.

11.2 Kulturhistoriske forhold

Det danske landskab er i høj grad påvirket af de mennesker, der har boet her gennem tiderne. Næsten overalt findes kulturspor, der vidner om tidligere generationers liv og færden. I Regionplan 2005 for Viborg amt er der udpeget en række "*kulturmiljøer*" – et kulturmiljø defineres som et geografisk afgrænset område, som ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. I Regionplanen er der både udpeget "*særligt værdifulde kulturmiljøer*" samt gjort opmærksom på øvrige kulturmiljøer, der kræver opmærksomhed.

Jf. Regionplanen skal inddragelse af areal til formål, der kan forringe de bærende kulturhistoriske værdier så vidt muligt undgås inden for de områder, der er udpeget som særligt værdifulde kulturmiljøer.

Nye anlæg og bebyggelse skal her tilstræbes udformet og placeret således, at der ikke sker en forringelse af oplevelsen eller kvaliteten af de bærende kulturhistoriske værdier. I landskabet i øvrigt, herunder bl.a. i de øvrige udpegede kulturmiljøer, bør der inden igangsættelse af byggeri, anlægs-arbejder og andre ændringer foretages en konkret vurdering af, om indgrebet er i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser.

Ejendommen Lysgårdvej 1 grænser op til udpegningen det bevaringsværdige kulturmiljø omkring Vium som landsby i landbrugslandet med velbevarede tidstypiske elementer.

Der er ikke registreret fortidsminder og/eller diger på det areal, som ønskes bebygget i forbindelse med projektets gennemførelse, og det pågældende areal ligger mere end 100 m fra registrerede fortidsminder.

Nogle af ejendommens arealer, som ligger i den nordligste del af kommunen, er beliggende i et Herregårdslandskab for Aunsbjerg Hovedgård.

Silkeborg Kommune vurderer ud fra ovenstående, at der ikke er behov for at udarbejde særlige vilkår.

12 Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger

Gylle udbringes på nuværende tidspunkt ved maskinstation. Herved er der en stor grad af sikkerhed for, at der vil blive anvendt tidssvarende og sikker teknologi til påfyldning og transport.

Ventilationssystemet er tilkoblet et automatisk opkald til mobiltelefon i tilfælde af strømsvigt. Ventilationssystemet er designet således at alle spjæld åbner automatisk ved strømsvigt, så der ved strømsvigt fortsat kommer ilt til staldene.

Der er nødstrømsgenerator på ejendommen, så strømforsyningen hurtigt kan genetableres ved strømsvigt på det fælles elnet.

For at minimere risiko for uheld samt for at minimere gene og forurening ved uheld foretages følgende tiltag:

- anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad at det sikrer korrekt brug og effekt
- opgaver, der kan give anledning uheld, udføres under opsyn
- ved uheld vil alarmcentralen straks blive kontaktet og kommunens beredskab vil efterfølgende blive underrettet

Kommunens vurdering:

Af ansøgers oplysninger fremgår, at der allerede iværksat tiltag som kan forhindre uheld.

Det kan ikke undgås, at der sker uheld på et stort landbrug med mange medarbejdere. Det er derfor vigtigt, at der udarbejdes en beredskabsplan, som sikrer der er procedurer for, hvad der skal foretages i tilfælde af uheld. For at sikre dette, er der indsat følgende vilkår:

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reagere ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Beredskabsplanen skal indsendes til kommunen inden den 31. december 2008
- Den driftsansvarlige skal løbende sikre, at medarbejdere er bekendt med gældende regler og overholder dem i praksis.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmere og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø, se bilag 1.

Såfremt ovenstående vilkår og gældende lovgivning overholdes - herunder arbejdstilsynets regler - vurderes det, at ejendommen sikres i et rimeligt omfang mod driftsforstyrrelser og uheld.

13. Alternative muligheder

Med en udvidelse af ejendommens produktion, vil det være muligt at sikre ejendommens eksistens som en primær ejendom. Den vil være økonomisk rentabel, og der vil være overskud til at sætte større fokus på dyrevelfærden og på de menneskelige behov – både for de ansatte og for ejer.

Der er ikke foretaget overvejelser om væsentlige alternative muligheder i forhold til den ønskede udvidelse af produktionen.

I tilfælde af ophør af produktionen vil staldanlæg blive tømt og rengjort. Desuden vil gyllebeholderne blive tømte og behandlet efter de til enhver tid gældende regler.

Ansøgninger efter § 12 stk. 2 skal præsentere en oversigt over de væsentligste alternativer, som ansøger har undersøgt, og oplysninger om de vigtigste grunde til valg af disse alternativer, under hensyn til virkningerne på miljøet.

Stalden er placeret længst væk fra naboer og i naturlig forlængelse af de eksisterende staldbygninger og der anvendes BAT i videst muligt omfang

Silkeborg kommune vurderer samlet set ikke, at der kan opsættes væsentlige alternativer som kan sammenlignes eller vurderes som værende bedre end det ansøgte projekt.

13.1 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres. Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften.

0-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktionsniveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på ejendommen. Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring gården ikke øges yderligere.

Det er kommunens vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Lysgårdvej 1 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Lysgårdvej 1, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring ejendommen.

Det er Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på Lysgårdvej 1, vil være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.v.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

14. Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen stilles der vilkår om at stalde, gyllekanaler, kornsilo og kornlager bliver tømt og rengjort. Desuden vil ejendommen bygninger blive vedligeholdt eller evt. vil driftsbygningerne blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder. Endvidere vil gyllebeholderne blive fjernet, når de ikke længere anvendes til jordbrugs-mæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

Kommunen vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Bilag 1 – Skabelon til Beredskabsplan

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, og lign.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i _____ mappe på kontoret/_____.

Kopi af beredskabsplanen findes i _____ mappe på kontoret/_____.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- vt. fald/kote mod vandløb/dræn/brønde og boringer
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v.
- Flugtveje for dyr/ frigørelse m.m.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand m.m. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald m.m.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i _____ og har nr. _____.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon dag eller nat
Falck	kontaktes på telefon dag eller nat

Brandvæsen	kontaktes på telefon	dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon	dag eller nat
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	dag eller nat
Landbocenteret	kontaktes på telefon	dag eller nat
Dyrlæge	kontaktes på telefon	dag eller nat
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	dag eller nat
Elektriker	kontaktes på telefon	dag eller nat
Smeden	kontaktes på telefon	dag eller nat
VVS	kontaktes på telefon	dag eller nat
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	dag eller nat

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
Er der tilskadekomne - hvor mange -
Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren, på tlf.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
Hvor det brænder
Brandens omfang
Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

.....

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, på tlf.

Kontakt miljømyndighederne ved tlf.

Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til ... drænbrønd placeret ... (se bilag X).
Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.
Er gyllen løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe ... (se bilag X)

Hvis gyllen løber i vandløbet vil det påvirke ... dambrug på ...

Kontakt dambruger på tlf. eller

Medhjælp/fodermester på tlf.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

.....

.....

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie - RING 112 - oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, ... på tlf. ...

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. ...

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd placeret ... (se vedlagte kort).
Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art.
Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe ...
(se vedlagte kort)

Hvis mælk, kemikalier eller olie er løbet i vandløbet vil det påvirke ... dambrug på ...

Kontakt dambruger ... på tlf ... eller
Medhjælp/fodermester ... på tlf ...

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

.....

.....

I samt i kemikalierummet findes der savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

STOPHANER/HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

I _____-stald sidder stophane ved _____.

Elektricitet

Hovedafbryder sidder ved: _____.

EI-tavle sidder ved: _____.

Nye ____ ampere sikringer opbevares i _____.

Nye ____ ampere sikringer opbevares i _____.

Nye ____ ampere sikringer opbevares i _____.

Der bruges automatsikringer.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

Afbryder til _____ sidder ved _____.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til _____ og forhør om varigheden af udfaldet.

Telefon nr. _____.

Eventuelt i værdsæt opstart af nødstrømsgenerator.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtigt indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpeudstyr og øjenskylllemiddel til rådighed

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

Bilag A Kort over ejendommen

Bilag B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb

Bilag 2 Driftinstruks - Egenkontrol

Nedenstående driftsinstruks føres løbende med angivelse af datoer for hvornår hvilke tiltag er udført, jf. vilkårene for miljøgodkendelsen.

Driftsinstruks for perioden 1. januar 2009 til 31. december 2009

Handling	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger
Kontrol af ventilationsanlæg			

Handling	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Mængde i tons og de./ha.
Udbringning af husdyrgødning ved Nippgård sø			

Handling	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger
Kontrol af gyllekøling			

Handling	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger
Handling	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger

--	--	--	--

Handling	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger